

TWENOT

**TWEEDE
NEDERLANDSE
ORGANISATIE VAN
TANKHOBBYISTEN**

DE TANK

April 2003

In dit nummer o.a.:

Faltstrassengerät

**Daimler
Pantserwagen**

Riviercrossingen (6)

DE TANK is een tweemaandelijks uitgave van TWENOT, de "Tweede Nederlandse Organisatie van Tankhobbyisten".

Internet : <http://www.twenot.nl>
e-mail : twenot@twenot.nl

ISSN : 1382-8991

BESTUUR:

Voorzitter : **Marc van Etten**
Vice-voorzitter : **Eric Sikkema**
Secretaris +
Speciale activiteiten : **Marc Tempels**
Penningmeester : **Kees Blijleven**
Website : **Rob Plas**
Lid : **Jan Willem Stokkers**

REGIOCOÖRDINATOREN

Noordwest Nederland:

Jan van Veen, Haarlem,

Noordoost Nederland:

Wim Oldekamp, Sneek,

Midden Nederland:

Peter Vierhout, Eerbeek,

Zuidwest Nederland:

Rob Plas, Halsteren,

Zuidoost Nederland:

Marc van Etten, Loon op Zand,

REDACTIE

Jan van Veen

SECRETARIAAT:

of

Postbus 357
8000 AJ ZWOLLE

LIDMAATSCHAP:

t/m 18 jr € 11,50
> 18 jr € 14,-
buitenland € 20,50
per kalenderjaar

Postbank 3026112
tnv. TWENOT, Heiloo

DE TANK is een tweemaandelijks uitgave van de vereniging TWENOT. Zij wordt aan alle leden gratis toegezonden. In de rubriek VRAAG & AANBOD kunnen leden niet-commerciële advertenties plaatsen.

Copy voor DE TANK moet uiterlijk de vijftiende van iedere oneven maand bij de redactie zijn. Bij aanlevering van copy op discette: Word 6.0

HET GEHEEL OF GEDEELTELIJK OVERNEMEN VAN ARTIKELEN EN/OF AFBEELDINGEN IS TOEGESTAAN NA (SCHRIFTELIJKE) TOESTEMMING VAN DE REDACTIE.

DE REDACTIE IS NIET AANSPRAKELIJK VOOR EVENUELE ONJUISTHEDEN OF OMISSIES IN DE TANK EN IS NIET VERANTWOORDELIJK VOOR DE INHOUD VAN DE HAAR GELEVERDE KOPIJ. ZIJ BEHOUDT ZICH HET RECHT VOOR INGEZONDEN STUKKEN ZONDER OPGAVE VAN REDENEN TE WEIGEREN, IN TE KORTEN OF INHOUDELIJK TE WIJZIGEN.

VERENIGINGSNIEUWS

De eerste landelijke bijeenkomst van dit jaar, op 1 maart j.l. in de "Bernhard", is weer achter de rug en kan zonder twijfel een succes worden genoemd. Veel bezoekers (volgens de presentielijst 123, maar in het echt beslist meer), veel modellen en dankzij de nieuwe Landsverk hal veel te bekijken.

De deelname aan de wedstrijd was groter dan ooit. Er waren 90 inschrijvingen, waarvan 57 voertuigen, 23 diorama's en 10 figuren. Hiervan wonnen er 25 brons, 21 zilver en 14 goud.

"Best of Show" werd het 1:35 model van een **Mar-der III** (Duits WO2) van **Remco Achterberg**.

Het bemand krijgen van de juryteams kostte onverwacht veel moeite. Dankzij het feit dat enkele leden bereid waren heel veel te jureren verliep het uiteindelijk toch allemaal goed, maar we hopen dat de volgende keer meer leden hier hun steentje aan willen bijdragen. Ook dit hoort bij een geslaagde clubdag!

De volgende bijeenkomst vindt plaats op 14 juni a.s., in het Nationaal Oorlogs- en Verzetsmuseum in Overloon.

Vanwege de vakantieplannen van de redactie moet de copy voor de volgende TANK uiterlijk 23 april zijn ontvangen. Hij verschijnt wel gewoon begin juni.

De oproep om copy in te sturen geldt nog steeds. Willen we DE TANK afwisselend en levendig houden dan moet een groot aantal mensen daar zijn bijdrage aan leveren. Helaas moeten we constateren dat enkele aandachtsgebieden duidelijk onderbelicht blijven. "Duits" bijvoorbeeld, maar ook over "modern" en "figuren" mag best eens een artikel worden gemaakt. En ombouwbeschrijvingen zijn ook altijd welkom.

Het is hierbij natuurlijk wel de bedoeling dat er kant en klare artikelen worden geleverd. Met alleen een fotocopy van een artikel in een buitenlands tijdschrift kunnen we niet uit de voeten, hoe goed dit ook is bedoeld.

Foto's voorpagina:

Foto boven: MAN 8x8 wegenmatlegger.

Grote foto: een Japanse Type 74 gevechtstank "op snelheid."

AGENDA

12 april	: Regio Noordoost, OPEN DAG Plastic Modelbouw, TWENOT/IPMS, Sneek
12 april	: Regiomiddag Regio Midden, De Polakkers, Deventer
9 t/m 13 april	: Intermodellbau, Dortmund, Duitsland
19 april	: Regio-avond Zuidwest Nederland, Marc Koppelman, Melissant
21 april	: Modelbouw Steenwijk 2003, Multifunctioneel Centrum "De Meenthe", Steenwijk
17 mei	: Regiodag in de Kop van Noordholland, Den Helder
17 mei	: Regiobijeenkomst TWENOT/IPMS Noordoost in Ureterp
14 juni	: TWENOT ledenbijeenkomst, Oorlogs- & Verzetsmuseum, Overloon
21 juni	: Regiobijeenkomst TWENOT/IPMS Noordoost in Ureterp
14 t/m 20 juli	: War & Peace Show, Beltring, Engeland
20 + 21 september	: EURO Militaire, Folkestone, GB
11 + 12 oktober	: DUZI, Wesel, Duitsland
12 t/m 19 oktober	: Nationale Modelbouw Kampioenschappen, Luchtvaartmuseum, Soesterberg
25 oktober	: TWENOT ledenbijeenkomst, Sneek, Wijkcentrum De Spil
1 november	: IPMS Nationals, Nieuwegein

Modelbouw Steenwijk 2003

Op 2e Paasdag (21 april 2003) wordt in het multifunctioneel centrum "De Meenthe" te Steenwijk een grote modelbouwshow gehouden.

De TWENOT zal bij dit evenement net een modelbouwstand ook acte de présence geven. Dit om onze vereniging te promoten en de bezoekers kennis te laten maken met de militaire modelbouw. Een aantal leden heeft zijn deelname al toegezegd, maar een aantal extra leden met modellen zouden wij zeer op

prijs stellen. Het is ook mogelijk om ter plekke demonstraties te verzorgen in modelbouw, scratchen, airbrushing, e.d.

Heb je 2^e paasdag vrij en interesse om de TWENOT stand te versterken, neem dan contact op met Marc Tempels tel.: [REDACTED] (na 20:00 uur) of e-mail: [REDACTED]. Elke inbreng wordt op prijs gesteld!!.

REGIONIEUWS

Zuidwest Nederland.

Op zaterdag 19 april hou ik een regioavondje bij mij thuis voor een man of twaalf, vanaf 19:30 uur tot ????. Wie zin heeft om te komen kan zich telefonisch aanmelden. Het nummer is: [REDACTED] (lieft tussen 18:00 uur en 22:00 uur).

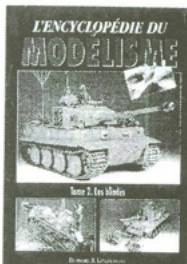
Het adres is [REDACTED] in Melissant op Goeree Overflakke. De route is als volgt: het eiland is via de N57 en via de A29 gemakkelijk te bereiken. Voor wie via de N57 (westkant) komt is het gewoon de borden volgen richting Stellendam/Melissant. Rij voorbij Stellendam. Dan kom je bij een rotonde bij een transportbedrijf met een grote zendmast op het terrein. Ga hier rechtsaf. Blijf gewoon de weg volgen

en ga het dorp in. Neem de 4de afslag rechts (de dijk net voordat je het dorp in gaat meegeteld), dit is de Pieterstraat. Rij net zolang door totdat je niet meer verder kan. Ga aan het einde rechts. Het [REDACTED] huis aan je rechterzijde is nummer [REDACTED].

Voor wie via de A29 het eiland opkomt is het gewoon de borden richting Middelharnis/Dirksland volgen. Op een gegeven moment kom je bij een kruising met stoplichten. Ga hier rechtdoor en blijf deze weg volgen. Rij voorbij Dirksland en rij door totdat je linksaf de dijk op kan (Noorddijk). Neem vervolgens de tweede weg rechts de nieuwbouw in (rij voorbij de rechtdoor gaande weg die na de eerste weg links komt). Ga aan het einde van deze weg links en volg de weg totdat je bij een bocht komt die links draait en ga dan rechts de Fabiusstraat in. Blijf rijden tot dat je

TMB Postorder Bookshop

Bezoek onze website www.tmbbooks.be!

Ref: 4EMOD2B

Nieuw:
L'encyclopédie du Modelisme - Les blindés. Rijk geïllustreerd boek over het bouwen van model-tanks. Met veel tips en mooie foto's van tanks en diorama's. 200 blz, 29 x 22 cm, rijk geïllustreerd, F

Prijs: 43.75 euro

De Jeep in Nederland. Standaardwerk met veel foto's over leger-Jeep's, assemblage, enz. 200 blz, 28 x 22 cm, 300 foto's, NL. Ref: 4JEEPNL
Prijs: 34.60 euro

La Ligne Maginot (1). Eerste deel van een 5-delig standaardwerk over de Maginotlinie. 192 blz, 32 x 25 cm, rijk geïllustreerd, F. Ref: 4LIGMAG1A
Prijs: 45.75 euro

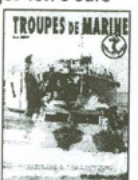
La Ligne Maginot (2). Tweede deel over de beroemde Franse Maginotlinie. 192 blz, 32 x 25 cm, rijk geïllustreerd, F. Ref: 4LIGMAG2B
Prijs: 48.75 euro

50 Ans de véhicules militaires (3). Wielvoertuigen van Franse luchtmacht en marine. 192 blz, 31 x 23.5 cm, 400 z/w- en kleurenfoto's, F. Ref: 4MILF3C
Prijs: 52.75 euro

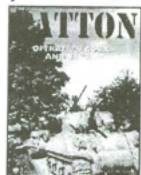
Véhicules de combat Français. Moderne gevechtsvoertuigen van het Franse leger. 176 blz, 32 x 24 cm, 300 kleurenfoto's, F. Ref: 4VCOMFR
Prijs: 44.75 euro

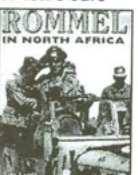
Troupes de Marine. Alles over de Franse marine-ellitetroepen. Zeer mooie actiefoto's! 152 blz, 32 x 24 cm, 200 kleurenfoto's, F. Ref: 4TROUPEMAR
Prijs: 45.75 euro

Der Pz Kpfw 35 (t). Historie van deze Skoda tank. 220 blz, 29.5 x 21 cm, 380 z/w- en 60 kleurenfoto's, Duitse en Engelse tekst. Ref: 4PZK35
Prijs: 43.95 euro

Patton - Operation Cobra and Beyond. De opmars van Patton naar Parijs, veel actiefoto's. 160 blz, 27 x 21 cm, 200 foto's, E. Ref: 4PATCOBRA
Prijs: 31.99 euro

Rommel in North Africa. De levensloop van generaal Rommel. Veel foto's van Duitse tanks. 160 blz, 27 x 21 cm, 200 foto's, E. Ref: 4ROMMEL
Prijs: 30.99 euro

Deutsche Militärfahrzeuge - seit 1945. De wiel- en rupsvoertuigen van Bundeswehr en NVA. 624 blz, 24 x 17 cm, 900 foto's, D. Ref: 4MILDEUT
Prijs: 48.95 euro

Die Landstreitkräfte der NVA. Alles over het Oost-Duitse leger. Veel actiefoto's van wiel- en rupsvoertuigen + geniematerieel. 192 blz, 27 x 24 cm, D. Ref: 4NVA
Prijs: 32.95 euro

Bestellen is eenvoudig!

Maak het bedrag met vermelding van de bestelcode over op onze rekening 1605.02.047 (Rabobank Zundert) t.n.v. Johan van Loon te Rumst. Vermeldt bij elektronisch bankieren a.u.b. ook uw postcode + huisnr. U ontvangt de boeken zo snel mogelijk per post, in een zeer stevige verpakking.

Prijzen geldig in Nederland en België, incl. BTW, porto en verpakking. Op alle boeken omruilgarantie bij fabricagefouten. Levertijd 2-3 weken. Wijzigingen voorbehouden.

TMB Postorder Bookshop,
Van der Taelenstraat 40 A, B-2840 Rumst,
tel. 0032-3-288.96.40, www.tmbbooks.be

aan je linkerkant een school ziet. Het huis

is nummer

Parkeren op de oprit mag, er is plaat voor nog één auto. Dus wie het eerst komt...

Als er nog vragen zijn bel gerust. Met vriendelijke groet,

Marc Koppelman

Regio Midden

Zoals in de vorige Tank gemeld is er op **zaterdagmiddag 12 april** een regiomiddag voor Regio Midden. Na het verschijnen van DE Tank werd duidelijk dat deze dag hiermee driedubbel is geboekt: Intermobellbau, Modelbouwdag Regio Noord en dus ook Regiomiddag Midden.

Om misverstanden te voorkomen: de regiomiddag is NIET verschoven!

Alle leden van regio midden en de overige regio's zijn van harte welkom op 12 april om deze gezamenlijke middag van **Twenot regio Midden** en **IPMS regio Oost** met modellen op te vrolijken. Of uw modellen nu af zijn of nog in bewerking, neem ze mee. Er valt dan genoeg te zien, te bespreken en van elkaar te leren!

De deur van wijkgebouw 'De Polakkers' in Deventer gaat open om 13.30 en rond 16.30 zal de middag ten einde zijn. Voor de routebeschrijving zie de vorige Tank.

Tot ziens,

Peter Vierhout,

Regio Noordwest

Op **17 mei** is er, in samenwerking met IPMS Noord Holland Noord, een regiodag in **Den Helder, buurt-huis "De Boerderij", Gr.M. van Waardenburglaan 20** in de wijk De Schoten in Den Helder Zuid. De zaal is open vanaf 10.00 uur.

De modelbouwwedstrijd omvat o.a. een categorie "Tanks". Nadere informatie: Gerard Zuurmond,

Modelbouwbeurzen...

Ja, ik kom er wel eens. Niet al te vaak, want dan hijgt mijn echtgenote in m'n nek met de vraag: "Wanneer ben je er weer eens?" Mijn antwoord is dan steevast: "Schat, ik lig elke avond naast je! Dan ben ik er toch?" Een vernietigende blik is dan meestal het antwoord, gepaard gaande met ogen die het frontpantser van een Königstiger met gemak kunnen doorboren.

Maar goed, terug naar de beurzen. Niet alleen pantserbeurzen worden bezocht, want u weet dat ik me af en toe ook aan boten bezondig. Die gecombineerde beurzen vind ik persoonlijk het leukst. Natuurlijk vanwege het gevarieerde aanbod, maar ook om het publiek te observeren. Man troont vrouw mee voor "een dagje uit". Een snellere manier om een echtscheiding te forceren is er niet! (Nou ja, op 2^e Paasdag naar de meubelboulevard gaan is ook een redelijk succesvolle methode...) Bij de (RC) vliegtuigen kan de liefallige echtgenote nog wel enige belangstelling opbrengen, bij de boten ook. Zeker als daar zo'n schattig klein bottertje ligt, of een groot vierkant getuigd zeilschip. "Moet je dat naaiwerk eens zien... Prachtig, nietwaar?" Als ik zulk typisch vrouwelijk commentaar hoor, moet ik meestal 'spontaan' hoestend een andere kant opkijken. Maar bij de stands van de Twenot en de IPMS is het grote vermaak te vinden. De mannelijke helft van het gezelschap wil persé al dat pantser eens goed bekijken, de vrouwelijke helft kan onderverdeeld worden in een aantal categorieën.

De eerste:

Kijkt semi-geïnteresseert mee en luistert welwillend naar de onzin die uitgekraamd wordt. "Kijk schat, dat is nou een Leopardtank, daar heb ik in m'n diensttijd op gereden!" (De vinger van de Cavalierist b.d. wijst pontificaal naar een Stridsvagn 103) Ik sta op zo'n moment te popelen om de tankboer (pardon, heren Cavalieristen) te corrigeren, maar dat hoeft helemaal niet! De dame in kwestie kijkt niet eens naar het modelletje, maar leest het naamkaartje wat ervoor ligt. "Zeg Jan, hier staat dat het een .... Strietsvaggun 103 is ... in gebruik bij de Zweedse tankbataljons. Jij zat toch bij de Infanterie?" Onze koepelbewoner in spé begint op zo'n moment meestal rood aan te lopen, verschuilt zich in uitvluchten óf beticht de leden van de Twenot van fouten. "Dan zullen ze het naamkaartje wel verkeerd

hebben neergelegd. Die jongens, ach ze plakken een tankje in elkaar en denken dat ze er verstand van hebben..." Meestal grijns ik op zo'n moment breed. Het paartje kan dat vaak niet zien, want tot mijn grote schaamte heb ik me nog nooit als demonstrator in een stand van de Twenot vertoond. (Wat overigens gaat veranderen)

De tweede:

Manlief wil al dat pantsergeweld wel eens van dichtbij zien, de echtgenote heeft daar duidelijk "geen zin an". Ze is gedurende anderhalf uur al langs vliegtuigen, schepen, poppenhuizen, treintjes, trucks en handel gesleurd, bijna ondersteboven gereden door een 1:6 RC-buggy, en moet hoognodig naar het (veel te dure) toilet.

Manlief stopt dus bij de Twenot-stand en kijkt uitgebreid naar al het uitgestalde moois. Echtgenote houdt zich ietwat op een afstand, vindt het na een minuut wel welletjes en begint aan de arm van haar man te trekken. "Kom op Jan, al die militairisten... Ik heb zin in koffie!" De mannelijke helft van het gezelschap wil echter niet meewerken en start een conversatie met een van de Twenot-leden die net bezig is om zijn Dragon-Wagon te voorzien van een CO-2 fles in 1:35. "Jááááán... Kom mee nou... Je ziet toch dat die man bezig is!" De trekkracht aan de arm neemt toe, de toonhoogte stijgt alsmede het stemvolume. Jan in kwestie geeft niet toe. "Ja, ga jij maar alvast naar het restaurant. Ik kom er zo aan." Soms resulteert zo'n scène in een heuse echtelijke ruzie die op gedempte, maar indringende toon gevoerd wordt. Het resultaat is meestal hetzelfde: Manlief loopt na een paar minuten mopperend mee en het paar verdwijnt gearmd in de menigte. Gearmd, omdat de dame in kwestie zeker wil weten dat haar ega niet alsnog terugkeert naar

Modeltoons by Duane J. Pfister

de stand van onze vereniging...

De derde variatie op dit thema:

Zeer zeldzaam: de mannelijke helft van het gezelschap is niet tot matig geïnteresseerd in wat wij tentoonstellen; de vrouwelijke helft is echter vol bewondering voor ons gepriegel. Met name de 'bouwers' krijgen haar volledige aandacht. Laat u echter niet foppen, beste bouwers/standhouders: dit heeft niets te maken met uw mannelijk voorkomen of uw perfect afgewerkte M113C&V! Tijdens een beurs in het noorden des lands, een paar jaar geleden, resulteerde de belangstelling van een dame in een conversatie over een loupe die een van de bouwers gebruikte tijdens zijn gepriegel aan een 1:72-modelletje. De dame in kwestie ging zelfs zover dat zij de loupe even op haar hoofd mocht zetten. Uiteindelijk bleek dat ze niet zozeer geïnteresseerd was in onze hobby, maar veel meer in ons gereedschap! Een klein half uur later zag

ik haar lopen met zo'n zelfde loupe, gekocht bij een handelaar in een andere hal. Ik kon het niet laten: "Bent u ook modelbouwer, mevrouw?" Mijn vinger wees naar de loupe. In strak Grunnings volgde het antwoord. "Nei, m'n jong. Mien oog'n goan een piet-sie achteruut, en ik mot 'n vergrootglas hebb'n om de klee'r'n veur mien kleinkienders te noai'n. Anders zitt'n alle naden schots en scheef, en ze binn'n al zo moeilijk in eigenmoakte klee'r'n te krijg'n. Zo'n loer-iezier is krek wa'k nodig hebbe! Goei'ndag!" En met kloeke pas liep de dame in kwestie door, haar trofee in de ene hand, haar man in de andere.

De moraal van dit verhaal: Ga ook eens op een kleine afstand van je eigen Twenot-stand staan, en geef je ogen en oren eens de kost. Mensen kijken is (bijna) net zo leuk als modelbouwen!

Scratchwriter

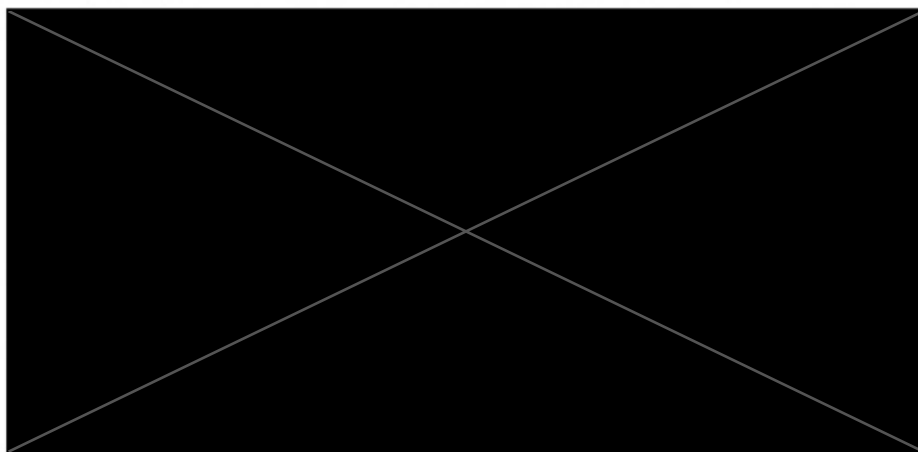
NIEUWE LEDEN

Naam	Adres	Woonplaats	Telefoon	E-mail
------	-------	------------	----------	--------

TORSTEN BECKER
C.S. du BOIS
F.A.H. BRAKUS
L.W.R. FEHSE
N. FLINK
D.J. GIJSBERS

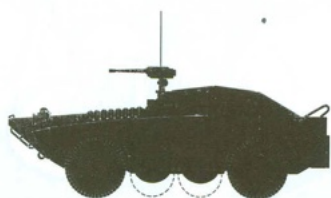
W.J.P. GOOSSEN
A.W.E. HEIJNEMANS
A.W. KLUNDER
D. LEHAEN

P.J. van SANDWIJK
H.W. SCHEEPERS
H. STAVAST

Welkom bij TWENOT!

NB: Ledenlijsten zijn op aanvraag verkrijgbaar. Stuur een kaartje naar Kees Blijleven, . De lijst wordt met de eerst volgende TANK toegestuurd. Hij kan ook per email worden gestuurd. Stuur een mailtje naar en hij komt naar je toe.

BRDM I

In DE TANK 158 vertelde ik iets over de tanks die ik op mijn vakantie in Normandië in Port-en-Bessin was tegengekomen. Ik bezocht echter niet alleen dat museum, maar ook het Utah-Beach Museum, St-Laurent en Saint-Mère-Eglise. En overal kom je tanks tegen! Ik heb er uiteraard de nodige foto's van gemaakt. Hieronder staan er een paar.

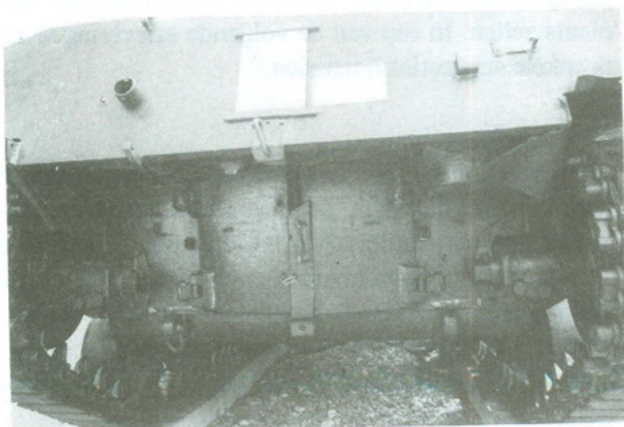
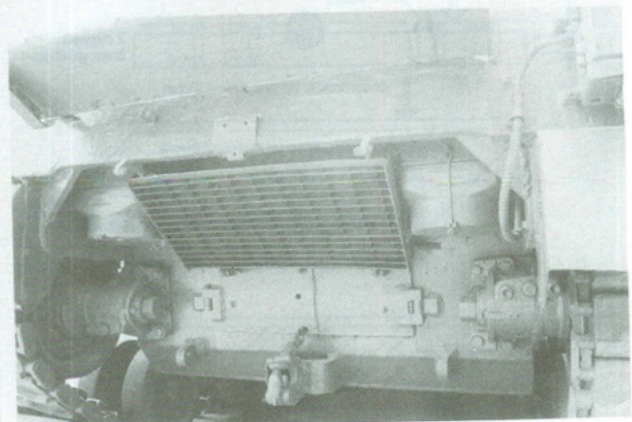
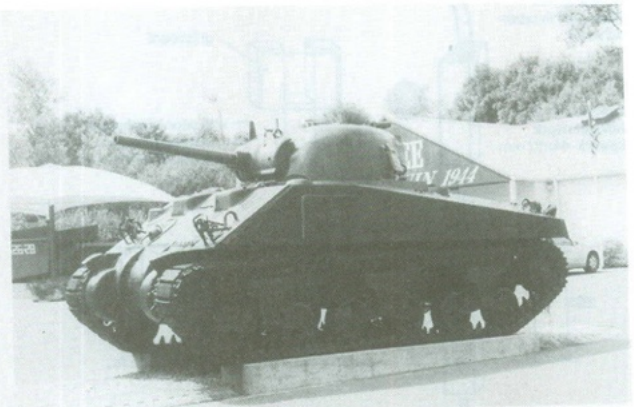
Links boven: een Sherman M4A1E8. Staat bij het Utah-Beach Museum. Volgens mij heeft dit type hier nooit gereden. In ieder geval niet met het HVSS-systeem.

Rechts boven: deze tank staat in St-Laurent bij het museum. Ik dacht dat dit een originele tank van de Amerikanen zou zijn, maar ik ben later gaan twijfelen. Dit is volgens mij een M4A4, gezien de lengte van de romp, de achterkant en de driedelige neus.

Links midden: de M4A1E8 in Saint-Mère-Eglise. Ook niet origineel voor deze omgeving.

Rechts midden: de achterkant van de tank bij Saint-Mère-Eglise. Ik heb deze foto gemaakt vanwege het rooster onder de uitlaat. Ik wist dat die vaak gebruikt werd, maar ik had er tot nu toe weinig informatie over.

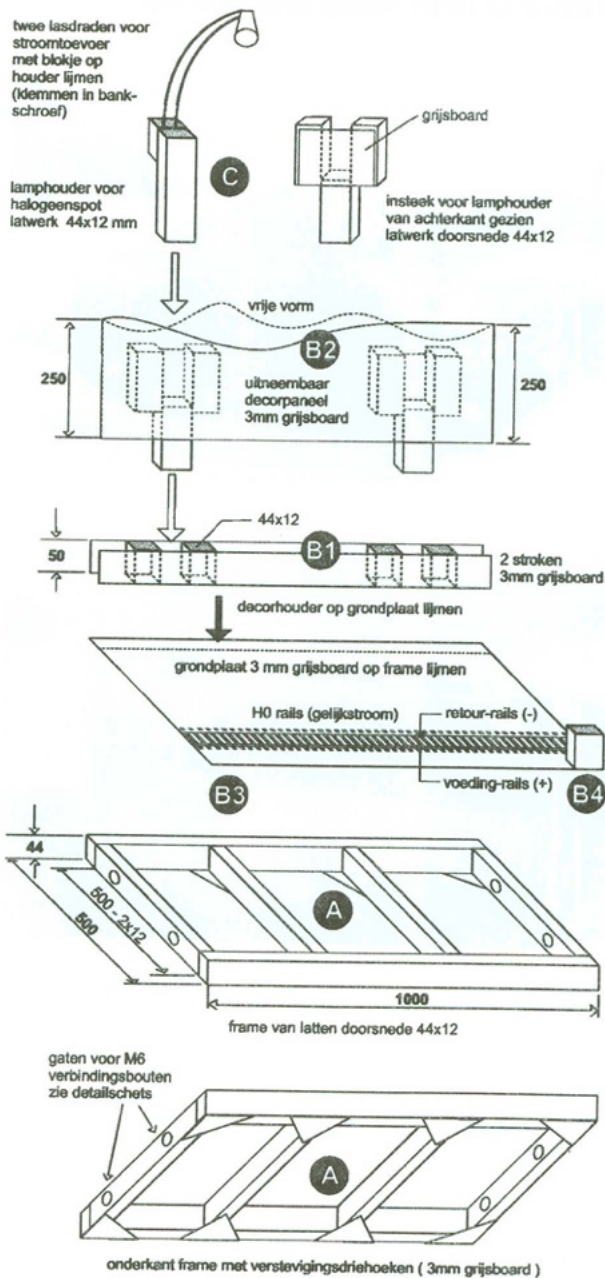
Links onder: de achterkant van de tank bij Saint-Laurent.

WIE DOET ER MEE MET HET TWENOT-DIORAMAMODULEN-PROJECT? (deel 2)

LEX TEMPELMAN

In het vorige nummer van De Tank (160) heb ik het basisidee beschreven van een diorama-modulenproject met doorgaande H0-spoorbaan (1:87) en militaire motieven in de schaal 1:87 of 1:72. In deze aflevering besteed ik aandacht aan de kale module. Namelijk aan de constructie en aan die details die van belang zijn om de modules van individuele deelnemers tot een werkzaam geheel te kunnen koppelen. Figuur 1 hieronder toont de totale samenstelling.

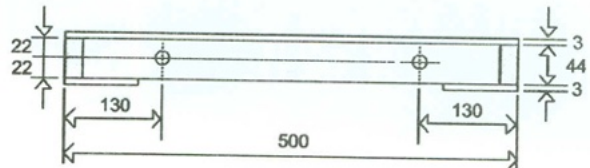

A: Het frame

Frame van (Gamma)-latten met een doorsnede van 12x44 mm, aan de onderkant verstevigingsdriehoeken en aan de bovenkant de grondplaat. Materiaal 3 mm grijsboard, lijmen met Bison-houtlijm en vast nieten om verschuiven te voorkomen.

De buitenafmetingen zijn 50x100 cm. Deze heb ik vooral uit praktische overwegingen gekozen. Grijsboard is verkrijgbaar als plaat van 70x100 cm. Bovendien is een voorwerp van 50x100 cm nog redelijk hanteerbaar bij vervoer.

Het aan elkaar koppelen van de modules gaat met M6-bouten, ronde sluitplaatjes en vleugelmoeren door gaten in de korte kant. Om kleine verschillen in de positie van de gaten op te vangen, is de diameter van de gaten ruimer bemeten dan voor een M6-bout, bijvoorbeeld 10 mm. Daarom ook de ronde sluitplaatjes. In de tekening hieronder de positie van de koppelgaten.

B: Het decor

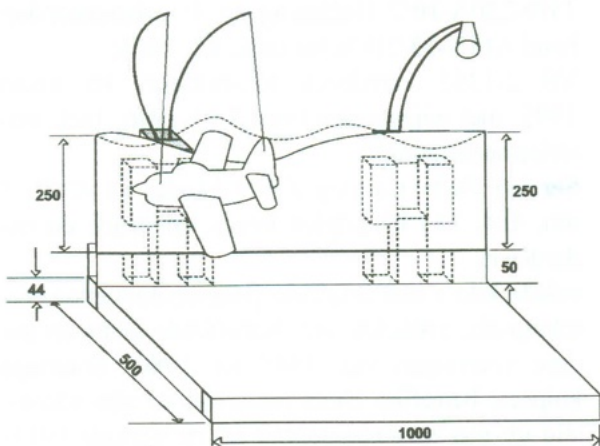
Het decor bestaat uit twee delen: de vaste decorhouder (B1) op de grondplaat en een uitneembaar deel (B2). Totale hoogte aan de uiteinden 300 mm; daar tussen kan het iedere gewenste vorm en hoogte hebben. Als je de decorhouder 50 mm hoog maakt, kun je twee nokken van 50 mm hoog op de hoeken B3 en B4 plaatsen, vast of los met een ronde houten paspen. Je kunt dan modules op elkaar stapelen zonder de details op de grondplaat te beschadigen, mits die niet hoger zijn dan 50 mm. Installaties of bouwwerken zoals bunkers kun je het best op een eigen grondplaatje maken en met een paar paspen op hun plaats zetten. In een van de volgende afleveringen zal ik enkele suggesties laten zien.

C: Verlichting

Mijn ervaring op hobby-bijeenkomsten in hallen of zaaltjes zijn de vaak schemerige licht-omstandigheden. Om het resultaat van al je inspanningen goed tot zijn recht te laten komen is verlichting met kleine (haloëen) spotjes een aantrekkelijke optie.

Met 3 mm grijsboard en stukjes 12x44 mm hout kun je lamphouders (C) en insteekconstructies maken aan

de achterkant van het uitneembare decorpaneel. Twee lasdraden tussen belijmde blokjes klemmen en hieraan een halogeen-spotje schroeven. De lasdraden dienen als stroomtoevoer (NB: de 12 volt laagspanning van de trafo).

Een alternatieve toepassing van dit idee is een vliegtuig met dunne nylondraden bevestigen aan de lasdraden (figuur hiernaast). Een haak buigen aan het uiteinde van de lasdraad en lusjes knopen in de nylondraad.

In de volgende aflevering ga ik verder met de spoorbaan.

VRAAG & AANBOD (de enige manier om *alle* TWENOT leden te bereiken!)

RUUD van der STORM, [REDACTED]

[REDACTED] vraagt zolderopruiming, half afgebouwde modellen en complete dozen, alle merken in de schaal 1:35, tanks, pantserwagens en trucks. Ook zoekt hij verzamelingen Roco minitanks in 1:87 om zijn collectie aan te vullen.

Aangeboden: te ruil of te koop: Trident kits, 1:87, metaal; Roco minitanks; Roskopf tanks en vrachtwagens; Airfix, Fujimi, Hasegawa en Matchbox bouwkits, vliegtuigen 1:72, nieuw in doos.

U kunt bellen voor inlichtingen. Lijsten worden op aanvraag kosteloos toegestuurd.

B.A. FONCK, [REDACTED]

[REDACTED] heeft te koop:

- Tamiya Kits Catalogue 1970 t/m 1992, totaal 22 bladen: € 30,-
- Hasegawa Catalogue 1984, 1988, 1989 en 1990: € 8,-
- Italeri Catalogue 1981 en 1988: € 3,-
- Jane's Armour & Artillery 1990-1991, Christopher Foss, 11th edition. Door een fout van de drukkerij ontbreken 11 pagina's. € 25,- (prijzen exclusief verzendkosten!).

FRED van SOOLEN, [REDACTED]

[REDACTED] vraagt informatie over het Duitse SdKfz.234 "Puma" 8-wiel pantservoertuig en de Zuidafrikaanse "Rooikat", ook een 8-wiel voertuig. Wie kan hem helpen aan het boek van Spielberger: "Die Gepanterten Radfahrzeuge des Deutschen Heeres, 1905-1945"?

(advertentie)

www.airbrush-almere.nl

De enige airbrush-shop in Nederland!

AIRBRUSH SERVICES ALMERE

*Het Eldorado
voor de modelbouwer*

Voor materiaal, cursussen en deskundig advies.

Wij kunnen alles leveren wat met airbrush te maken heeft. Altijd meer dan 600 airbrushpistolen in huis!

Importeur van o.a. Harder & Steenbeek airbrushmateriaal zoals de **EVOLUTION, FOCUS, COLANI** en de bijbehorende verven.

U kunt o.a. per e-mail bestellen. Wij sturen alles per post of besteldienst. Langskomen kan natuurlijk ook.

www.airbrush-almere.nl

Operetteweg 26 (ingang Musicalstraat)
1323 VA Almere
036-5331531

RENE de GROOT, [REDACTED]

[REDACTED] (na 20.00 uur of in het weekend) heeft te koop:

- DE TANK nr. 1 t/m 160: € 100,-
- Toen & Nu nr. 1 t/m 111: € 100,-

- Hobby Bulletin van 1971 t/m 1997: € 100,-
- Auto in miniatuur 1992 t/m 2001: € 50,-

HANS LEPPEN, [REDACTED]

email: [REDACTED]

heeft te koop:

- Scale-Line 1:35 Dutch Armoured Car DAF M39: € 45,-
- ESCI 1:35 Ti-67 (Israëlische T55): € 10,-

HANS HEESAKKERS, [REDACTED]

heeft te

koop:

- "Catalogue of all service parts, Tank, Medium, M4A3, 105 mm howitzer" TM 9-1731B; 844 pagina" met tekeningen van alle onderdelen en hun nummer, diverse foto's van voertuig, motor en onderdelen;
- TD 7 SNL GN-243 Uittreksel vaste voertuiguitrusting Centurion met 20 pponder, Kon. Landmacht 1960;

- TH9-230A-10/2 Bediening en 1° echelonsonderhoud AMX-13/2D lichte tank. KL 1966;
  - VS 2-1352 Handboek KL-militair, 16 maart 1995, met wijzigingen t/m 13-11-1996. Incl. materieelherkenning;
  - Service Parts Catalog FWD Model SU-COE 5 ton, 4x4. 144 bladzijden foto's van truck en onderdelen;
  - enkele kilo's aan originele pantsersilhouetten, fotoknipsels, artikelen, etc. betreffende tanks en andere voertuigen van 1945 tot 1980. Sommige knipsels betreffen Duits materieel en zijn afkomstig uit een propagandabladd uit de periode 1943-1945.
  - Journal of Military Ordnance nr. 6, 2001 en 1 t/m 5, 2002;
  - "Die Woche", uitgave 11 mei 1938. Een speciale uitgave n.a.v. het bezoek van Hitler aan Italië.
- Prijzen n.o.t.k.

OSHKOSH: A UNIQUE NAME A UNIQUE TRUCK

For seven decades Oshkosh Truck Corporation has built specialized, heavy duty vehicles to meet the requirements of the armed forces.

Oshkosh technology continues to set the standard with unique, innovative designs for a wide range of severe duty applications.

Oshkosh — the name you count on for heavy duty vehicle requirements. Built in Oshkosh, Wisconsin, since 1917. Where quality counts — because people care.

SCALE - LINE

HOBBY & MODELBOUW

KWELKADE 53J 4001 RL TIEL TEL. / FAX 0344 - 631162

Dragon

Binnenkort leverbaar de **Morser Karl**

Wij hebben op dit moment al 1 doos in ons bezit en het is werkelijk een te gekke kit geworden.

Reserveer tijdig als u ook in het bezit wilt komen van deze fraaie bouwdoos verkoop ongeveer. €90,00

Uiteraard kunt u bij ons ook al de volgende grote klapper van **Dragon** reserveren de **LEOPOLD railwaygun**

Voor beide modellen: nu reserveren is geld besparen, voor info bel even met ons.

Royal model

Nieuw in de winkel

Van dit Italiaanse merk hebben wij een uitgebreid pakket modellen op voorraad, waaronder alle figuren en zullen in de loop van het jaar de volledige collectie op voorraad nemen

CMK

3031	bijzonder mooie draaibank	€ 10,90
3032	ook fraai een set met slijpsteenmachines	€ 6,95
3033	kolomboormachine	€ 6,95

Eduard

Van deze firma zijn weer de nodige etchset en aluminium loopjes binnen gekomen

Zeker de aluminium loopjes zijn de moeite waard deze zijn uit 1 stuk inclusief mondingsrem

Voor o.a. Panther G, Firefly, Tiger I, Tiger II, ... per stuk €13,00

Scale-line

Maak nu zelf uw eigen dennenbomen en bepaal zelf hoe hoog ze moeten zijn,
een doos om diverse bomen mee te kunnen maken voor

€10,00

Boeken &

magazines

De Tiger in actie 1934 -1945 in Nederlandse tekst €10,50

De Panther in actie 1934-1935 in Nederlandse tekst €10,50

Ook kunt u zich via ons abonneren op o.a. Military in scale, Military modelling, Tamiya magazine, Steelmasters

Ook zijn de meeste nieuwe catalogi 2003 van o.a. Dragon, Italeri, Revell, ... binnen.

schaal 1/6

In deze schaal hebben wij o.a. de poppen van Dragon, BBI, en Ultimate soldier in onze winkel.

Voor later dit jaar hebben wij in bestelling,

Tiger II, Sherman tank, Dodge command car, PAK 40 anti tank gun,
en dit allemaal in de big 1/6 scale.

Openingstijden winkel

Maandag 13.00 - 17.00 uur

Dinsdag gesloten

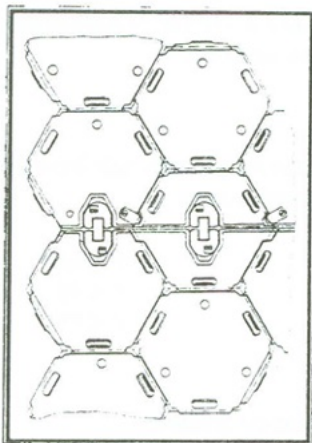
Woensdag - Donderdag - Vrijdag 10.00 - 17.00 uur

Zaterdag 9.00 - 16.00 uur Donderdag koopavond 18.00 - 20.00 uur

Nu met vraag en aanbod site op

WWW.SCALE-LINE.COM

In de jaren '60/'70 werden in Duitsland, Italië en Frankrijk diverse onderzoeken gedaan naar de mogelijkheden om slecht terrein ook voor zware voertuigen berijdbaar te maken. Uiteindelijk werd begin jaren '80 door Duitsland en Frankrijk gestart met serieuze proeven met een systeem, bestaande uit zeskantige aluminium platen die om en om aan elkaar worden gehaakt tot "elementen". Deze worden door middel

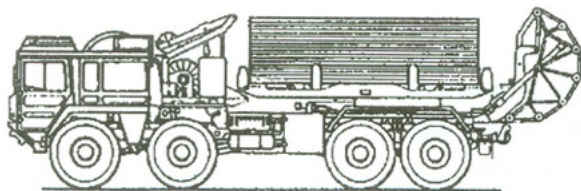

van flexibele verbindingen aan elkaar verbonden, zodat er een "weg" ontstaat met een militaire classificatie 30 voor wielvoertuigen en 70 voor rupsvoertuigen.

Een "element" bestaat uit 41 hele en 8 halve platen. Het is 2,77 meter lang, 4,40 meter breed en weegt 510

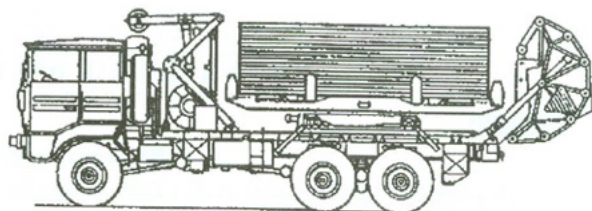
kilo. Een standaard "mat" bevat 18 elementen, waarmee een weg van 50 meter kan worden gelegd. Om grotere afstanden te overbruggen kunnen meerdere matten aan elkaar worden geschakeld. Het gewicht van een mat is bijna 9.200 kilo. Hij wordt geheel mechanisch gelegd c.q. opgenomen. Men gebruikt hiervoor een speciaal aangepast voertuig, voor de bediening daarvan zijn nodig een chauffeur en een helper. Het leggen van een mat kost ongeveer 10 minuten, het opnemen ongeveer 20 minuten.

Het speciale leg-/opneemsysteem weegt ongeveer 3.600 kilo en wordt gemonteerd op een voertuig met voldoende draagvermogen. In Duitsland gebruikt men

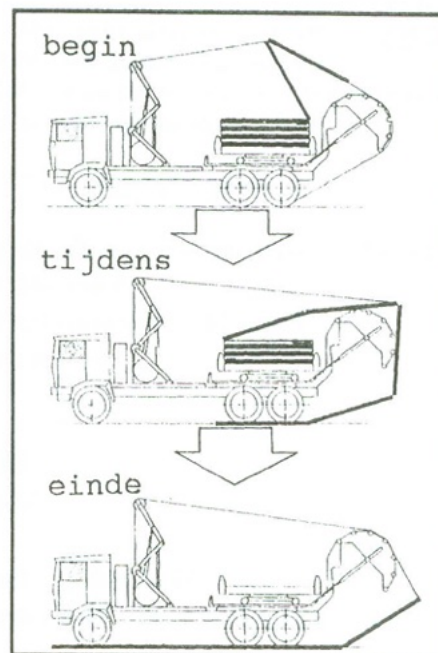

hiervoor een **MAN 8x8, 15 ton Kat. 1a1** truck.

De Fransen monteren het geheel op een **Renault 6x6 TRM 10.000**, waarbij men aanvankelijk i.v.m. het geringere draagvermogen een kortere mat van slechts 40 meter gebruikte. Later ging men over op een zwaardere uitgevoerde versie, zodat ook zij een 50 meter mat konden gebruiken.

Het leg-/opneemsysteem bestaat uit een hulpframe, daarop achteraan een geleideframe van stalen buizen en wieltjes, in het midden een 90° draaibaar draagrek met de mat, en voorop een lier met leglint, dat loopt over een uitzetbare steun als geleide-arm. Tijdens het transport ligt de mat keurig gevouwen op het draagrek in de lengterichting op de auto. Vóór het leggen wordt het draagrek 90° gedraaid. De auto moet achterwaarts worden geplaatst omdat het leggen achteruitrijdend gebeurt. Vervolgens wordt het geleideframe hydraulisch omhoog en achterwaarts gebracht. Daarna bevestigt men twee hulpleglinten aan het eerste element, die beide over het geleideframe heenlopen tot onder de achterwielen van de auto. Door nu achteruit te rijden trekt de auto de mat over het geleideframe naar de grond en rijdt vervolgens zelf achteruit over de mat, tot deze in zijn geheel is gelegd.

Schematische weergave van de legmethode

Doordat men vóór het begin van de legprocedure het leglint ook in het midden van het eerste element had vastgemaakt, zal dit tijdens het verder naar achteren

rijden onder de mat verdwijnen. Tijdens het achteruit rijden legt men de mat keurig in een rechte lijn uit over het slechte terreindeel. Het leglint dient tevens om tijdens het leggen enige spanning op het geheel te houden.

Voor het opnemen wordt de auto weer op de mat neergezet en monteert men het onder de mat liggende leglint aan de lier. Door nu langzaam vooruit te rijden en gelijktijdig in te lieren, zal de mat langzaam worden opgenomen, om via het geleideframe weer op het draagrek te belanden. Dit zal met enige voorzichtigheid moeten worden gedaan om er voor te zorgen dat de mat weer op de juiste manier gevouwen op het draagrek komt te liggen. Daarna wordt het draagrek weer 90° gedraaid en vergrendeld, waarna het voertuig gereed is voor een volgende inzet.

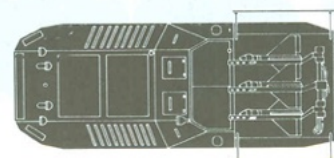
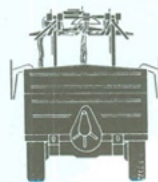
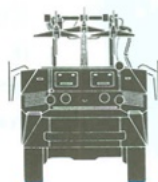
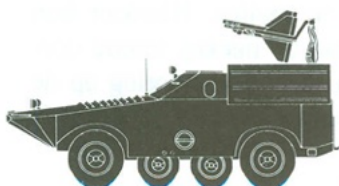
Het Duitse leger beschikt over 147 exemplaren op MAN, waarvan er in 1994 ook 11 zijn aangekocht door Nederland. Het Franse leger heeft ten minste 48 exemplaren op de Renault.

Uiteraard beschikken de legers ook over losse matten, die voor inzet per vrachtwagen kunnen worden aangevoerd om te worden gelegd volgens de bovenvermelde methode.

Technische gegevens

	MAN 8x8	Renault 6x6
Lengte, in transporttoestand	11.450 mm	10.650 mm
Hoogte, in transporttoestand	3.520 mm	3.600 mm
Breedte, in transporttoestand		
met Faltstrasse	2.990 mm	2.500 mm
zonder Faltstrasse	2.480 mm	2.480 mm
Totaal gewicht	27.500 kg	24.140 kg

BRDM-I Snapper

De **Morris** fabrieken leverden in WW2 verschillende soorten chassis aan het Britse leger. Hiervan is de vierwiel aangedreven **C9** een van de minder bekende. Het werd hoofdzakelijk gebruikt voor het plaatsen van het 40 mm Bofors luchtdoelkanon. Naast deze variant was er ook een General Service (GS) uitvoering met een gewone laadbak.

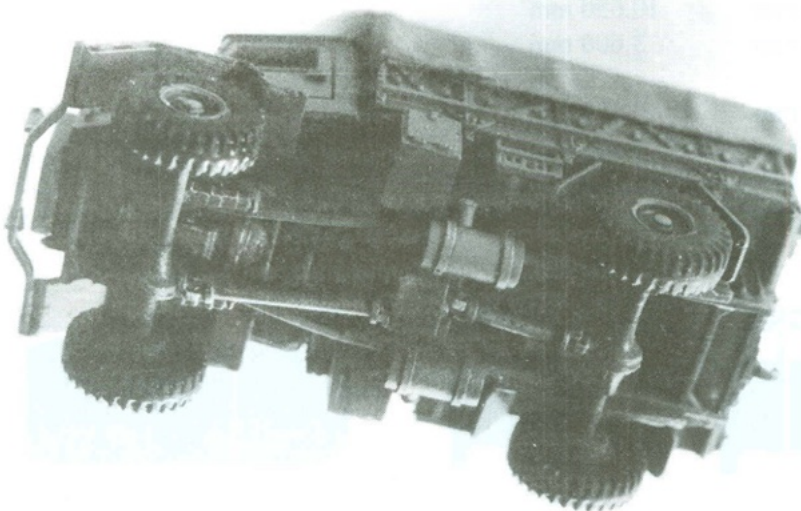
Van de GS variant zijn er niet zo veel gemaakt en waarschijnlijk daarom heeft **Giesbers** als eerste een resin model van dit voertuig uitgebracht in schaal 1/76. Dit model is een typische Giesbers kit. Het is goed gedetailleerd, zonder al te veel fratsen. Het gele resin is strak gegoten zonder vervormingen en heel belangrijk, nagenoeg zonder luchtbellens. Bij veel uitgebreide resin kits betaal je veel geld voor kleine onderdelen die afbreken bij het losmaken, tenminste als ze niet al kapot in de verpakking zitten. Kleine resin onderdeeljes als pookjes, spiegeltjes en handgreepjes zijn lastig te plakken en veelal is het makkelijker ze toch te vervangen door plastic of metaal.

Zoals bij elke resin kit moet je de onderdelen losmaken van de gietstukken. Natuurlijk kan je daarvoor een driedubbel-gelagerde elektrische super-turbo modelbouwrees gebruiken. Persoonlijk geef ik echter de voorkeur aan een doodgewone figuurzaagbeugel, voorzien van een zaagblad voor metaal. Ik klem de onderdelen met het gietstuk in een bankschroef, waarna ik ze in een rustig tempo ruim afzaag. Vervolgens werk ik ze af met een scalpel en waterproof schuurpapier. Een blokje resin is niet gevaarlijk, maar het fijne "zaagsel" moet je niet op je brood smeren. Daarom zet ik meteen na het zagen de stofzuiger op de zaagplek. De afgezaagde onderdelen gaan in een bakje zeepsop en worden grondig geborsteld met een tandenborstel. Niet alleen spoel je daarmee het zaagsel van het model, je verwijdert ook een eventueel aangebracht losmiddel. Sommige fabrikanten gebruiken dat om hun modellen makkelijker uit de mal te krijgen en als je het niet verwijdert wil de verf niet goed hechten op het model.

Bij dit model zit geen bouwbeschrijving, maar wel een schaaltekening waarop alle onderdelen terug te vinden zijn. Behalve de stoelen en het stuurwiel, maar bij deze Engelse vrachtwagen zit dit laatste natuurlijk aan de rechterkant. Voor je gaat plakken moet je wel beslissen of je de mooie realistische huid op de laadbak wilt plaatsen of niet. Om die te plaatsen moet je namelijk tot ± 2 mm van de bovenkant van de laadbak alle uitstekende delen verwijderen. Dit staat nergens beschreven, maar het is een vrij gebruikelijke procedure. Als de huid namelijk vrij over de details op de laadbak heen moet vallen zou het geheel veel te breed worden. Daarnaast zou je opgezaagd worden met

een lelijke brede spleet tussen de huid en de laadbak. De pasvorm van de onderdelen is goed en het model laat zich zonder probleem met Pattex superlijm (de gel) in elkaar plakken. Omdat het prototype van deze wagen al in 1940 bestond heb ik het model een vroege Britse camo kleur gegeven door het in khaki drab (van Xtracolor) te spuiten. Hierdoor kon ik afzien van de mickey mouse oortjes, die pas later in de oorlog op de voertuigen verschenen.

Door het opengewerkte chassis komen de twee aandrijfassen goed uit en tevens heeft het model een mooie dieptewerking. Het eindresultaat is een leuk eigenzinnig model, dat niet al te complex en toch goed gedetailleerd is. Hierdoor is het een aantrekkelijk model geworden voor zowel de wargamer als de modelbouwer.

Modellen van Giesbers zijn meestal verkrijgbaar op de landelijke Twenot bijeenkomsten en daarnaast doorlopend bij **Dinnissen Modelbouw te Overloon**. Wie daar toevallig niet in de buurt woont kan altijd elk Giesbers model bestellen per mailorder of via hun website (www.modelbouwoverloon.nl)

Pantser- en operationele voertuigen Nederlandse Cavalerie

Frits Weisfelt heeft t.b.v. het Cavaleriemuseum een lijst opgesteld van alle pantser- en operationeel gebruikte voertuigen van de Nederlandse cavalerie (KL en KNIL).

No	Trefwoord	Nadere aanduiding	In dienst van/tot	Gebruiker
1	Alvis-Straussler Type III	pantserwagen	1938-1942	KNIL
2	AMX2D 105 mm	lichte tank	1963-1983	KL-cav, art en inf
3	AMX2D Berging	bergingstank	1963-1983	KL
4	BMW R61	motorfiets	1938-1940	KL 1 ^e HRM
5	BMW R12	idem met zijspan	1938-1940	KL 1 ^e HRM
6	BSA G14	motorfiets	1939-1940	KL 2 ^e HRM
7	BSA M21	idem met zijspan	1939-1940	KL 2 ^e HRM
8	Carden Loyd Mk.VI	rupspantserwagen	1932-1940	KRA
9	Centurion Mk.III	gevechtstank	1953-1968	KL
10	Centurion Mk.5 en 5/2	idem	1957-1985	KL
11	Centurion Mk.7 en 7/2	idem	1957-1963	KL
12	Centurion ARV2 Mk.II	bergingstank	1953-	KL
13	Chaffee M24 Light Tank	lichte tank	1952-1961	KL
14	DAF M39 PaW	pantserwagen	1940	KL
15	Daimler PaW Mk.II	pantserwagen	1946	KL
16	Daimler Scout Car	verkenningauto	1943-1945	KL, Pr. Irene Brig.
17	Fennek	idem	2003	KL
18	Ford-DAF 4x4	Pagtrekker	1938-1940	KL
19	FOX Armoured Car	pantserwagen	1945-1950	KL, NL en Ned. Indië
20	GMC 15 cwt. Arm. Truck	gepantserde truck	1946-	KL, NL en Ned. Indië
21	Guy Armoured Car	pantserwagen	1941-1943	KL, Pr. Irene Brig.
22	Halfrups M3A1	personeelsvoertuig		KL-cav
23	Halfrups M3A1 mortier	mortierdrager		KL-cav
24	halfrups M5 en M5A1	personeelsvoertuig		KL-cav
25	Humber Sc.Car Mk.I en II	verkenningauto	1945-	KL, NL en Ned. Indië
26	Humber Recce Mk. II en III	idem		KL-cav
27	Humber Mk.IV Arm. Car	pantserwagen	1946-	KL, NL en Ned. Indië
28	HumFox	idem	1946-	KL, NL en Ned. Indië
29	Jeep, Willys/Ford	jeep	1945-	KL, NL-alg en KNIL
30	Jeep M38A1 Nekaf	jeep	1955-	KL-alg
31	LandRover Cdo en Verk.	cdo. en verk.auto		KL-alg
32	Landsverk M36	pantserwagen	1936-1940	KL-cav, 1 ^e Esk.Paw.
33	Landsverk M38	idem	1938-1940	KL-cav, 2 ^e Esk.Paw.
34	Leopard I	gevechtstank	1970-1987	KL-cav
35	Leopard 1V	idem	1984-1993	KL-cav
36	Leopard I Berging	bergingstank		KL-cav
37	Leopard 2A4	gevechtstank	1983-	KL-cav

38	Leopard 2A5	idem	1996-2002	KL-cav
39	Leopard 2A6	idem	2001-	KL-cav
40	Leopard 2 Berging	bergingstank		KL-cav
41	Loyd Carrier	pagtrekker	1943-	KL
42	Lynx Mk.II (Ford)	verkenningauto	1946-195?	KL, NL en Ned. Indië
43	Marmon Herrington Mk.III	pantserwagen	1941-1949	KNIL
44	Marmon Herrington CTLS	lichte tank	1942	KNIL, Mob. Eenheid
45	Marmon Herrington CTMS	idem	1942-1943	Troepenmacht Suriname
46	Marmon Herrington MTLs	idem	1943-1956	Troepenmacht Suriname

No	Trefwoord	Nadere aanduiding	In dienst van/tot	Gebruiker
47	Mercedes-Benz	jeep	1993-	KL, alle wapens
48	M8 Greyhound	pantserwagen	1945-1954	KL-cav, Marbrig
49	M39	personeelsvoertuig	1952	KL-cav
50	M106A1 Mortier Carrier	mortierdrager	1965-	KL-cav
51	M113A1 Infanterie	personeelsvoertuig	1965-	KL-cav en inf.
52	M113A1 GWT	gewondentransport	1966-	KL-cav en inf.
53	M113C&V	verkenningvoertuig		KL-cav
54	M577A1	commandovoertuig	1965-	KL-cav
55	M578	bergingsvoertuig		KL-cav
56	GMC 4x4 Otter I	verkenningauto	1946-1950	KL-cav, KMAR
57	Overvalwagens (o.a. Braat)	personeelsvoertuig		KNIL
58	Ram Mk.I, II en OP	middelzware tank	1945-	KL-cav
59	Sherman M4 105 mm	idem		KL-cav en art.
60	Sherman Hybrid I	idem	1951	KL-cav
61	Sherman M4A1 75 mm	idem	1951	KL-cav
62	Sherman M4A1E9 75 mm	idem	1946-	KL-cav
63	Sherman M4A1 76 mm	idem	1951-	KL-cav
64	Sherman M4A1E8 76 mm	idem	1951-	KL-cav
65	Sherman M4A2 75 mm	idem	1951	KL-cav
66	Sherman M4A3E9 105 mm	idem	1951-	KL-cav en art?
67	Sherman M4A3E8 105 mm	idem	1945-1955	KL-cav en Marbrig
68	Sherman M4A4 75 mm	idem	1951	KL-cav
69	Sherman VC 17 pdr.	idem	1951-	KL-cav?
70	M31 Lee ARV	bergingstank	1946-1953	KL-cav
71	Sherman M32 en M32B1	idem	1951-	KL-cav
72	Sherman M32B1E9	idem	1951-	KL-cav
73	Staghound T17E1	pantserwagen	1945-	KL-cav
74	Stuart M3A1	lichte tank	1946-	KL-cav, KNIL
75	Stuart M3A3	idem	1946-1949	KL-cav, KNIL
76	Stuart Recce	verkenningvoertuig		KL-cav, KNIL
77	Universal Carrier		1945	KL-alg en Ned. Indië
78	Valentine brugslagtank	bruglegger	1946-	KL, KNIL
79	Vickers CL	lichte tank	1937-1942	KNIL
80	Vickers Amphibious Tank	idem	1937-1942	KNIL
81	Vickers Tractor	pagtrekker	-1942	KNIL
82	White M3A1 Scout Car	verkenningauto	1942-1949	KL, KNIL
83	Windsor Carrier			KL
84	YPR765 pri	personeelsvoertuig	1977-	KL-cav en inf
85	YPR765 cdo	commandovoertuig	1977-	KL-cav en inf
86	YPR765 gwt	gewondentransport		KL-cav en inf
87	YPR806	bergingsvoertuig		KL-cav

De ontwikkeling van de pantserwagen gaat in Groot Brittannië terug tot ongeveer 1890, toen Hiram Maxim zijn machinegeweer op een motorvoertuig monteerde. De drie essentiële factoren 'mobiliteit', 'bescherming' en 'vuurkracht' werden vervolgens bij elkaar gebracht in de 'Simm's War Car', die in 1902 in het Londense Crystal Palace aan een aantal heren met hoge hoeden werd gedemonstreerd.

De Eerste Wereldoorlog had geen fundamentele invloed op de ontwikkeling van de pantserwagen. Terwijl de wereld moest wennen aan het geheel nieuwe woord 'tank', bleven de pantserwagens in 1914-1918 hetzelfde, namelijk meesterwerken van improvisatie, met gepantserde carrosserieën gemonteerd op toevallig beschikbare onderstellen, of die nu van Londense autobussen waren of van de Rolls-Royces van patriottische Indiase radja's. Aan het Westelijke Front hadden ze nauwelijks enig nut, maar op plaatsen waar een bewegingsoorlog werd gevoerd, zoals in Rusland of Mesopotamië, was dat heel anders.

In de naoorlogse windstiltes werden de geleerde lessen weer vergeten en stond de ontwikkeling van de pantserwagen zo goed als stil. De Peerless, Crossley, Lanchester en Rolls-Royce pantserwagens van de jaren twintig waren technische meesterwerken. Ze overleefden jaren van zware inzet in koloniën zoals Ierland, Irak of de Noordwestelijk grensgebieden van India en sommige werden zelfs weer ingezet in de beginjaren van de Tweede Wereldoorlog. Ze waren toen echter absoluut verouderd in vergelijking met de gespecialiseerde gevechts-

voertuigen die door Hitler Duitsland werden ingezet in de alles verwoestende Blitzkrieg aanvallen in 1940.

Eind jaren dertig echter zouden de ontwerpers en de inkoopcommissies in Groot Brittannië een enorme stap vooruit maken. De mogelijkheden om commerciële auto-onderstellen te gebruiken voor nieuwe pantserwagenmodellen waren uitgeput. Het versterken van onderstellen en veerpakketten en het verdubbelen van wielen maakten de wagens alleen maar logger en de terreinvaardigheid van de achterwielaangedreven voertuigen werd onaanvaardbaar slecht.

In de Britse 6x4 ontwerpen van midden jaren dertig was de mobiliteit wel verbeterd, doch alleen ten koste van een in feite ontoelaatbare toename van het gewicht. Het werd duidelijk dat een pantserwagen die op het slagveld kon overleven en ook uit de voeten kon in de woestijnen en de bergachtige streken van het Britse rijk, vanuit het niets ontworpen moest worden.

Vernieuwende ontwerpen

In 1933 bouwde Nicholas Straussler, een jonge Hongaarse ontwerper, in Boedapest een pantserwagen die er bijna net zo modern uitzag als wagens die 45 jaar later werden ontworpen. In 1935 waren zowel de ontwerper als het voertuig in Engeland, waar Straussler bij Alvis werkte en zijn vierwiel aangedreven pantserwagen met integraal chassis uitvoerig werd getest door de Mechanisation Board van het Britse War Office.

Het ontwerp was echter te modern en werd afgewezen. Desondanks leverde het wel inspiratie voor een nieuwe

generatie voertuigen. De **Guy 'Wheeled Tank' Mk.I** verscheen in 1938 en was het eerste geheel gelaste gepantserde gevechtsvoertuig van het Britse leger en de eerste operationele 4x4 pantserwagen met korte wielbasis. In 1941 werd de hij gevolgd door de bijna identieke **Armoured Car, Humber Mk.I**.

Ondertussen werkte de oude en gevestigde firma **Daimler**, die sinds Edward VI schitterende automobielen had geleverd aan de Britse koninklijke familie, aan een geheel nieuwe generatie gepantserde gevechtsvoertuigen. In 1938 hadden de door **Nicholas Straussler** geïnspireerde activiteiten van **Alvis** geleid tot hun **'Dingo'** verkenningswagen, die, met zijn centrale buisvormige chassis met integrale aandrijfassen, een technisch zeer vooruitstrevend licht gepantserd tweepersoons verkenning- en verbindingvoertuig was.

De evenzeer beroemde **BSA (Birmingham Small Arms)** wapenfabriek, die in de jaren dertig, naast de fabricage van motorfietsen, eveneens aanzienlijke belangen had verworven in de automobielenindustrie, presenteerde eveneens een prototype volgens de opgegeven specificaties. Dit was nog meer vooruitstrevend dan het voertuig van **Daimler** en tot ieders verrassing werd dit model door het **War Office** uitgekozen.

Het **BSA** ontwerp had een nieuwe en zeer effectieve vorm van transmissie en vering. De aandrijfkracht van de 55 pk achter in geplaatste motor werd via een vloeistofkoppeling naar een tussenbak met een differentieel en voor- en achterwaartse versnellingen gebracht. Vier aandrijfassen brachten de aandrijving via kegelvormige reductieaven over op gepatenteerde 'tracta' universeelkoppelingen die op elk van de vier wielophangpunten waren aangebracht.

Het geheel nam opvallend weinig ruimte in en gaf bovendien een uitstekende terreinvaardigheid, stuurbaarheid van alle vier de wielen en een hoge achteruitrijnsnelheid. Het voertuig had geen conventioneel chassis, het gevechtscompartiment was een ballistisch goedgevormde achthoekige 'doos', waar de motorruimte en de veereenheden direct aan waren bevestigd. Dit was op zich al zeer vooruitstrevend.

BSA Cycles Ltd. en de **Daimler Company Ltd.** waren sinds 1909 op commercieel gebied met elkaar verbonden en in het midden van 1939 werd het ontwerpen van gevechtsvoertuigen door **BSA** overgedragen aan **Daimler**. Aan het eind van dat jaar ging de **BSA-Daimler Scout Car** in productie en de eerste voertuigen bereikten in 1940 als de **'Car, Scout, Daimler Mk.I'** het Britse Expeditie Leger in Frankrijk, om daar vervolgens op de stranden van Duinkerken te worden achtergelaten.

Ondertussen was het **BSA** ontwerpteam in april 1939 begonnen aan het ontwerp voor een pantserwagen, waarbij men zich grotendeels baseerde op de geavanceerde technologie van de scout car. Doordat er na München steeds meer aandacht kwam voor herbewapening, bestelde het **War Office** het nieuwe voertuig vanaf de tekenplank als de **'Tank, Light, Wheeled, BSA'**.

Het idee van een tank op wielen werd spoedig verworpen en evenals bij de scout car was gebeurd, werd ook hier het ontwerpwerk overgedragen aan **Daimler** en werd het **BSA** aandeel spoedig vergeten.

De **'Daimler Armoured Car'** was op de meeste mechanische onderdelen een vergrote uitvoering van de scout car en werd, nadat de nodige kinderziektes waren overwonnen, een van de meest succesvolle pantserwagens van die tijd. Dit stond in schril contrast met de situatie betreffende de Britse tankontwerpen, die de hele oorlog zouden blijven achterlopen bij hun Duitse en Russische tegenhangers.

Omschrijving van het voertuig

De **Daimler** pantserwagen, waarvan de eerste proefexemplaren midden 1940 aan het leger werden afgeleverd, kon de vergelijking met tijdgenoten zoals de Italiaanse **Autoblinda 40**, de Franse **Panhard 178**, de Duitse **Sd.Kfz.222** en de Zweedse **Pansarbil 180**, die alle rond dezelfde tijd verschenen, uitstekend doorstaan.

Evenals de scout car had de pantserwagen een achter in geplaatste motor. Dit was een 6 cilinder **Daimler** benzinemotor, met een vermogen van 95 pk bij 3000 toeren per minuut. De aandrijflijn was geheel gelijk aan die van de scout car. De vier wielen waren onafhankelijk geveerd, elk met een uitslag van 40 cm voordat een van de andere wielen los kwam van de grond. Het prototype had vierwielbesturing, maar dit werd in de productievoertuigen niet meer toegepast. De achteruitbesturing was wel gehandhaafd en die kon bij het verkenningwerk goed van pas komen. Links achter in het gevechtscompartiment zaten een stuurwiel en een gashendel, die door de commandant werden bediend. Door een kleine kijkopening had hij zicht naar achteren, de orders om te remmen of te schakelen schreeuwde hij naar de bestuurder.

De vijf versnellingen konden vooruit en achteruit worden geschakeld; op alle vier de wielen waren schijfremmen toegepast, hetgeen in die tijd zeer ongebruikelijk was.

De gevechtsruimte had dezelfde achthoekige vorm als de scout car, maar aangepast voor de torenring. In de zijwanden zaten ontsnappingsluiken. De tweemans toren was nagenoeg gelijk aan die welke was ontwikkeld voor de **Tetrarch** lichte tank van **Vickers**. Hij werd met de hand gedraaid, waarbij de draaisnelheid betrekkelijk laag was. Het torenluik ging op dezelfde manier open als bij

de eerste Crusadertanks: door middel van een aantal hendels en torsiestaven kon het worden geopend en gesloten, waarbij het geheel open stond of geheel dicht was. Een tussenstand was niet mogelijk. De commandant en de schutter stonden op een platform dat met de toren meedraaide. De schutter had een telescoop en een waarnemingsepiscop, die beschermd werden door een gepantserde klep.

Drie verschillende aanzichten van de Armoured Car, Daimler Mk.I Duidelijk herkenbaar zijn de compactheid (minder van vier meter lang) en de kleine Tetrarch toren met het 2 pponder kanon en de coax mitrailleur.

Bij het BSA prototype was uitgegaan van een bewapening bestaande uit twee Besa machinegeweren, een 15 mm en een 7,92 mm, evenals de Guy Wheeled Tank. Dit

veranderde echter toen bleek dat de romp geschikt was voor de Tetrarch toren met het 2-ponder kanon als hoofdbewapening, met een coaxiaal 7,92 mm Besa machinegeweer. De Daimler had hiermee dezelfde vuurkracht als de toenmalige Britse tanks en daarmee kon voor het eerst een Britse pantserwagen het op voet van gelijkheid opnemen tegen vijandelijke lichte gepantserde voertuigen.

Tot de overige uitrusting van het voertuig behoorde een losse schijnwerper, een dubbele vier inch rookbuswerper aan de rechter zijkant van de toren en een extra benzinetank, waarmee de actieradius op 360 kilometer kwam.

Operationeel gebruik

Tot 1940 waren er over het gebruik van pantserwagens net zoveel theorieën als over hun ontwerp en productie. De integraal georganiseerde Panzerdivisies met hun briljant gehanteerde gespecialiseerde pantservoertuigen, maakten een bruto einde aan alle discussies.

Britse pantserwagentactieken waren, evenals de verouderde ontwerpen, teveel gestoeld op koloniale ideeën en ervaringen en volledig ongeschikt voor overleving op de moderne slagvelden. Ondanks verschillende experimenten in de jaren twintig en dertig werden pantserwagens nog steeds verondersteld verkenningen uit te voeren, de flanken van de pantserformaties te beschermen en penetraties achter de vijandelijke linies uit te voeren.

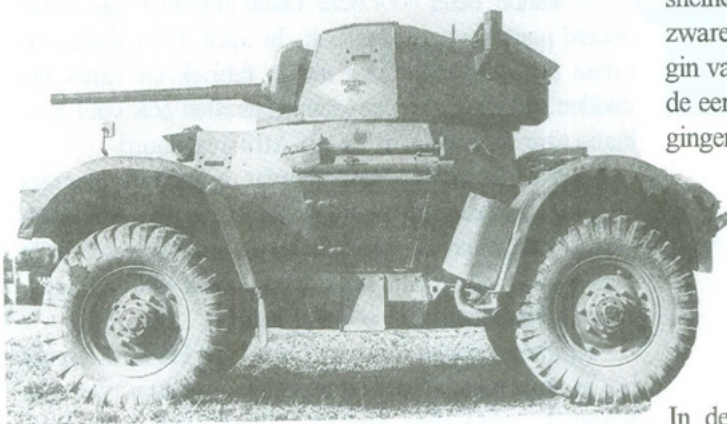
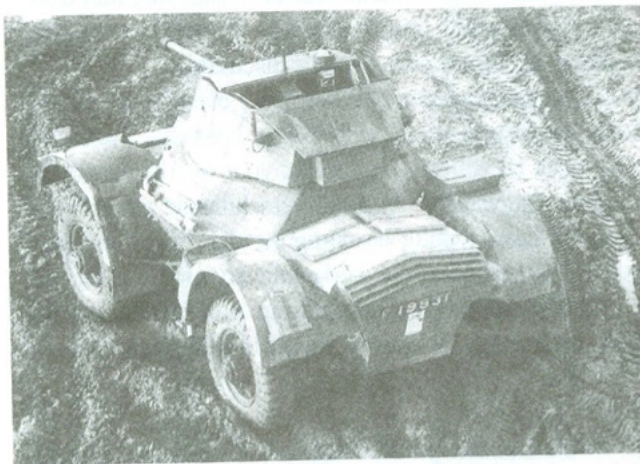
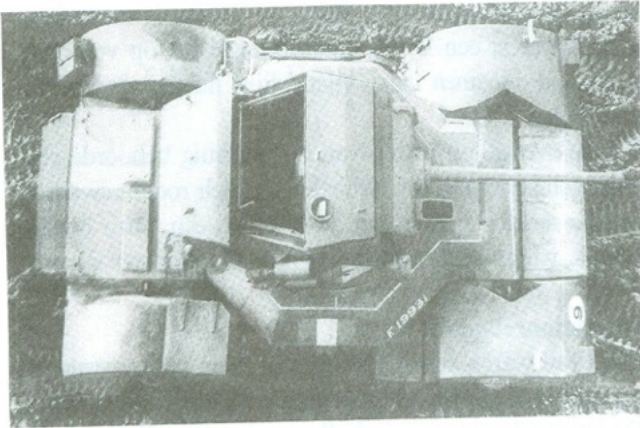
De Daimler pantserwagen was met zijn 2-ponder kanon beter voor deze taken uitgerust dan welke andere pantserwagen dan ook. In april 1941 rolden de eerste productievoertuigen uit de fabriek en vanaf het midden van 1941 werden kleine aantallen ook voor evaluatie naar de troepen in Noord-Afrika gestuurd.

Het duurde echter tot 1942 voordat de het 11th Hussars als eerste eenheid met Daimler pantserwagens werd uitgerust. Ze bleken uitstekend voor hun taken geschikt te zijn, vooral door hun hoge topsnelheid (80 km/uur), grote betrouwbaarheid en veelzijdigheid.

De regimentsgeschiedenis van het 11th Hussars vertelt hoe in augustus 1941 in de westelijke woestijn twee van Rommels achtwielige Sd.Kfz. 232's in hun linie doordrongen en met grote snelheid een aanval uitvoerden waarbij ze twee Morris pantserwagens uitschakelden. *'Ze waren ook zo weer verdwenen, waarbij ze een sergeant en drie manschappen van het 11e als krijgsgevangenen meenamen Het was een pantserwagenoperatie die, met behulp van een waarnemingsvliegtuig in de lucht, volgens het boekje werd uitgevoerd'*, aldus het verslag.

De hulp voor het 11e arriveerde in oktober 1941 in de vorm van nieuwe Humber pantserwagens, maar die hadden als hoofdbewapening slechts een 15 mm Besa. Pas in januari 1943 werd de situatie echt beter, toen

kreeg het 11e haar eerste Daimlers en zoals de geschiedenis zegt: *'met deze prima wagens, de beste die we ooit hadden gehad, zou het 11e het eind van de oorlog wel kunnen halen'*.

De populariteit wordt ook geschetst door het volgende verhaal: in november 1943 deed het 11th Hussars na tien maanden zware dienst haar Daimler Mk.I's over aan de King's Dragoon Guards. In augustus 1944 kregen de Dragoons Amerikaanse Staghounds als vervanger voor hun Daimlers, die inmiddels de veldtochten in Tunesië, Sicilië en Italië achter zich hadden, maar ze protesteerden zo hevig dat ze hun Daimlers mochten houden. Wel kregen deze een nieuwe motor en werden ze geheel gerevideerd. Dezelfde voertuigen werden in goede staat, in mei 1945 overgedaan aan de 23rd Armoured Brigade, die er Hamburg mee binnentrok en op 24 juli 1945 leid-

den ze de symbolische Britse intocht in de ruïnes van Berlijn.

Ten tijde van de landingen in Normandië waren de pantserwagenregimenten als volgt georganiseerd:

- een hoofdkwartierskadron, uitgerust met 12 of 13 Daimler Dingo of Humber verkenningvoertuigen, een Daimler Mk.I pantserwagen, drie Staghounds T17E1, vier luchtafweer Humbers (die vanwege het geallieerde luchtoverwicht al vrij snel werden teruggetrokken) en een commandovoertuig;
- vier pantserwagenskadrons, elk bestaande uit:
  - een hoofdkwartierpeloton, met drie Staghounds, een Dingo en een Daimler Mk.I;
  - vier verkenningpelotons, elk met twee Dingo's en twee Daimlers Mk.I;
  - een ondersteuningpeloton, met gepantserde troepentransportvoertuigen (M3A1 White Scout Cars);
  - een zware wapensectie (Heavy Troop), bestaande uit twee kanonnen van 75 mm, hetzij op halftrack hetzij in AEC Mk.III pantserwagens.

De totale sterkte van een pantserwagenregiment bedroeg ca. 650 man.

De belangrijkste voertuigen van de pantserwagenskadrons waren dus Daimler Dingo scout cars en pantserwagens Mk.I. Ze hadden geen gemakkelijke taak in de Normandische bocage, waar ze immers nauwelijks gebruik konden maken van hun belangrijkste wapen, hun snelheid. Dat verklaart ook voor een belangrijk deel de zware verliezen die werden geleden, niet alleen in het begin van de strijd, maar ook na de inname van Caen en in de eerste fase van de slag bij Falaise. De pantserwagens gingen bij de geallieerde aanvallen voorop en werden als eerste geconfronteerd met Duitse hinderlagen. Deze verliezen liepen op tot zo'n 25 pantserwagens per regiment per maand.

Na de overwinning in Normandië werden de Daimlers met veel meer succes ingezet en het waren voertuigen van het 2nd Household Cavalry Regiment die als eersten Brussel binnentrokken.

In de daarop volgende maanden vonden de Operatie Market Garden plaats, waar de pantserwagens er niet in slaagden de parachutisten bij Arnhem te bereiken, en hadden de Britten hun handen vol aan de verovering van Antwerpen, waarbij pantserwagens evenmin een rol van betekenis speelden.

Begin 1945 veranderde de situatie toen Montgomery zijn 21e Legergroep weer in beweging kon zetten. Pantserwagens voerden verkenningen uit in de uitgestrekte gebieden in het noorden van Duitsland om de beste opmarsroutes te kunnen bepalen. Bij de Britse oversteek van de Rijn, op 24 maart 1945, woonde Winston Churchill de operaties bij in een Daimler Mk.II met de naam

'Sheila'. Dit veel gefotografeerde voertuig was voorzien van twee Vickers K mitrailleurs in dubbelopstelling ten behoeve van luchtafweer.

Churchill en 'Sheila'

Weinig varianten

Zoals gebruikelijk werden tijdens de productiefase verschillende verbeteringen aangebracht. Vooral de berg-ruimte aan de buitenkant werd aangepast, er werd aan de linkerzijwand een reservewiel gemonteerd (wat helaas ten koste ging van het ontsnappingsluik) en aan de rechterkant werd een rek ontworpen waarop twee zandgoten konden worden opgeborgen. Deze werden in de praktijk echter bijna altijd dwars voor de romp bevestigd en het rek werd gebruikt voor water- of brandstofblikken.

Omdat met het 2-ponder kanon alleen pantserdoorborende granaten konden worden gebruikt, werd een aantal Mk.I voertuigen bewapend met een 76,2 mm houwtser, waarmee brisant- en rookgranaten konden worden afgevuurd. De aanduiding was **Daimler Mk.I CS (Close Support)**, ze zijn echter nauwelijks operationeel gebruikt.

Pas in 1944 verscheen de **Mk.II** uitvoering. Deze had een ontsnappingsluik voor de bestuurder, een verbeterd kanonpantser, een nieuwe radiator en gepantserde gril. De Mk.I en de Mk.II hadden een Nr. 19 radioset in de toren, maar de Mk.II had een speciale dynamo met twee snelheden, waarmee de accu's veel beter konden worden opgeladen.

Met hun betrekkelijk lichte pantsering en bewapening waren pantserwagens niet geschikt voor gevechtsacties tegen vijandelijke pantservoertuigen. Tegen het eind van de oorlog kwam echter de 'Little John Adapter' beschikbaar, waarmee de aanvangssnelheid van het 2-ponder kanon en daarmee het doorboringsvermogen van de pantsergranaat aanzienlijk werden vergroot en daarmee

nam de slagkracht van de Daimler wel toe. Het belangrijkste verdedigingsmiddel bleef echter zijn snelheid en beweeglijkheid. Hij had een topsnelheid van ca. 80 km/uur op de weg, maar ook in het terrein kon hij dank zij zijn goede vering een hoge snelheid bereiken. Het meest spectaculair waren echter de prestaties met vijf versnellingen achteruit.

Tegen het einde van de oorlog werd 'in het veld' dezelfde aanpassing uitgevoerd als aan vele Stuart lichte tanks, namelijk het verwijderen van de toren teneinde de hoogte van het voertuig te verminderen. Ze werden door de troepen aangeduid als **SOD's (Sawn Off Daimler's)**. Men raakte hiermee wel het kanon kwijt, maar dat was niet zo belangrijk. In 1944 en 1945 hadden 37 en 40 mm kanonnen vrijwel geen waarde meer, zelfs al waren ze voorzien van de 'Little John Adapter'.

Als de Daimler al een zwak punt had, dan was dat de verhouding tussen het motorvermogen en het gewicht, die slechts 12,65 hp/ton bedroeg. Dit was vrij weinig, zeker in vergelijking met de soms 18 hp/ton van sommige Amerikaanse en Duitse pantserwagens. Dit nadeel zou moeten worden opgeheven door de beoogde opvolger, de **Coventry** pantserwagen, die bijna tweemaal zoveel vermogen had. Het gewicht nam ook toe, van ongeveer 10 ton tot ca. 12 ton, maar uiteindelijk moest de Coventry, hoewel op papier beter, het afleggen tegen de Daimler. Het resultaat was dat de productie al snel werd gestaakt.

Het Britse leger heeft gedurende de hele oorlog en op alle fronten Daimler pantserwagens gebruikt. Na de oorlog werd hij in het begin van de jaren zestig bij de actieve eenheden vervangen door de **Saladin** pantserwagen. Bij de reserve-eenheden bleef hij tot 1965 in gebruik. Hij is ook in grote aantallen geëxporteerd en bij buitenlandse legers in gebruik geweest, zelfs lang nadat veel modernere voertuigen beschikbaar waren.

Contracten en productiecijfers

De beide prototypes hadden de volgende nummers: F10472 Light Tank Wheeled Experimental Daimler en F16354 Tank, Light, Wheeled, BSA Daimler.

De totale serieproductie bedroeg 2694 voertuigen, met nummers in de volgende series:

F19919 - F20418	500 stuks Mk.I
F117215 - F117714	500 stuks Mk.I
F207288 - F208187	900 stuks Mk.I
F208190 - F208689	500 stuks Mk.II
F339201 - F339800	600 stuks Mk.II

Van de laatste order van 600 stuks werden wegens het einde van de oorlog maar 294 voertuigen daadwerkelijk

afgeleverd. De twee nummers F208188 en F208189 (tussen het derde en vierde contract) waren de prototypes van de bedoelde opvolger, de Coventry pantserwagen en de daarop volgende nummers tot en met F208688 waren in eerste instantie voor de Coventry serieproductievoertuigen bedoeld. Omdat deze echter niet aan de verwachtingen voldeed, werd de productie van de Daimler voortgezet.

In 1948 werden alle voertuigen van het Britse leger omgenummerd. De Daimler pantserwagens kregen nummers in de reeks 75ZR40 tot 90ZR91, hoewel er bij de toewijzing ook grote aantallen nummers werden overgeslagen. Ook waren er voertuigen met nummers in de --ZU-- en --ZV-- series, die waren toegekend als de betreffende voertuigen waren gerevideerd.

Technische gegevens

Bemanning:	3 man (commandant, schutter, bestuurder)
Gewicht	
leeg:	6,75 ton
gevechtsklaar:	7,5 ton
Lengte:	3,96 mtr
Breedte:	2,44 mtr
Hoogte:	2,235 mtr
Bodemvrijheid:	0,40 mtr
Wielbasis:	2,55 mtr
Motor:	95 pk, 6 cilinder Daimler benzine-motor

Twée foto's van Daimler pantserwagens tijdens oefeningen in het zuiden van Engeland. Het getal 47 op het rechter achter spatbord is tot het einde van 1942 het tactische herkenningsteken van het pantserwagenregiment van een pantserdivisie

Topsnelheid:	80 km/uur op de weg
Actieradius:	330 km
Bewapening:	-1- 2-ponder kanon met 52 granaaten; -1- 7,92 mm Besa machinegeweer met 2700 patronen; -1- Bren luchtafweermitrailleur met 500 patronen; -1- Thompson machinepistool met 200 patronen; of -1- Stengun met 300 patronen; -2- 4 inch rookgranaatwerpers.
Pantsering:	16 mm, voorkant toren, kanonpantser en achterkant romp 14 mm, voorkant romp en zijkanten toren 10 mm, zijkanten romp 8 mm, bovenkant toren en romp 7 mm, bodem

Bronnen:

- 'The Daimler Armoured Car', Christopher Campbell, Military Modeller, jaar onbekend;
- 'La Daimler Mk.I', Yves Buffetaut, Militaria, nummer onbekend;
- 'The Daimler Armoured Car in 1/1 and 1/35', Peter Brown, Armoured Car nr. 23, mei 1994;
- 'Accurate Armour's kit has no vices', Les Neale, Military Modelling, juli 1994.

Bij postorders betalen wij de porto En dat scheelt heel wat euro's

Je weet
niet wat
je ziet in
Model
Plaza

Als u bij ons per telefoon, fax, brief, e-mail, of via de website bestelt, nemen wij niet alleen de verpakkingskosten voor onze rekening, maar ook de postzegels. U betaalt dus alleen de prijs van het product en wij zorgen dat het bij u in de bus komt. Zonder extra kosten, maar uitsluitend in Nederland.

Kijk op www.modelplaza.nl
voor een ruime selectie uit
ons assortiment of bel met
Rik Meijer op 0299 75 02 01
om te horen wat er nog meer
op voorraad is.

1.000 m² modelauto's en vliegtuigen en bouwdozen vlakbij Amsterdam
aan de A7 (Afslag Purmerend Noord, richting Industrieterrein De Koog)

MODELPLAZA®

Nijverheidsweg 5-7

1442 LD Purmerend/Industrieterrein

De Koog

Telefoon 0299 75 02 01

Telefax 0299 75 02 02

e-mail support@modelplaza.nl

website www.modelplaza.nl

OPENINGSTIJDEN

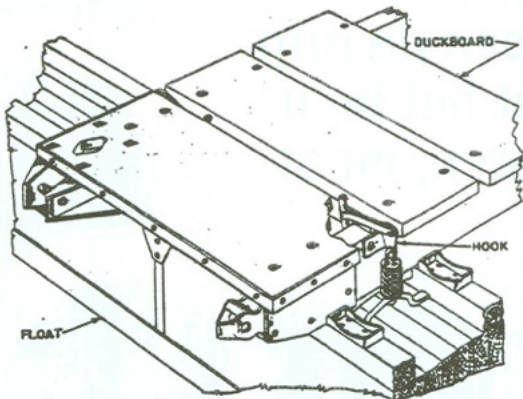
Dinsdag t/m zaterdag 10.00 tot 19.00 uur

Riviercrossingen. Brugslagmateriaal van de US Engineers (6)

J. Vink, 6th US Armored Division (ASC)

De laatste brug, die ik wil behandelen is de **Footbridge 1937**, een, zoals U reeds kon vermoeden, uit 1937 stammende voetbrug. Deze kon in twee variaties worden gebouwd: als normale voetbrug en als extra versterkte voetbrug, de z.g. Reinforced Bridge. De brug bestond uit drie belangrijke delen: de *floats* (drijvers), de *duckboards* ofwel de loopplanken en de *handrail posts* (stangen) waaraan touwen bevestigd konden worden als leuning. We zullen de afzonderlijke delen eens nader bekijken.

De *floats* bestonden uit een houten "kist", gevuld met opgeschuimd rubber, teneinde draagvermogen te verkrijgen. Ze waren 10' lang en 10" x 13½" in doorsnede. De *duckboards* waren 12' lang en 22" breed met een dikte van 4½". Ze bestonden uit twee langsdragers (*stringers*) met daarop 15 kleine dwarsplankjes (13 stuks van 22" x 7" x 1" en aan de beide uiteinden een van 22" x 12" x 1", zie afbeelding). Eén duckboard met twee floats

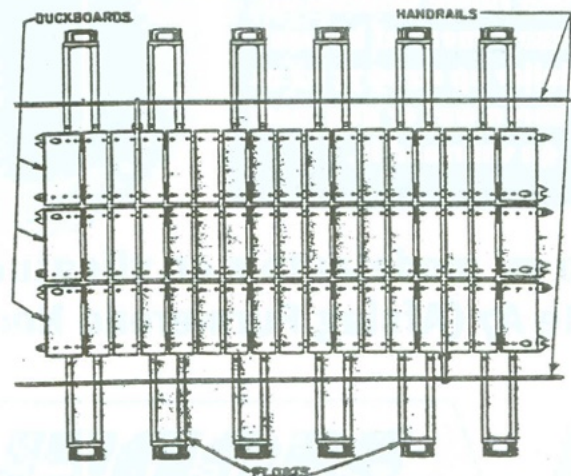
vormen samen een "bay" en de brug wordt uit een aantal van zulke bays samengesteld. De dwarsplanken waren van pijnboomhout, geïmpregneerd en geverfd met een wasechte en slijtvaste verf. De middenplanken waren aan weerszijden met twee schroeven op de langsdragers vastgezet, de uiteindeplanken met drie. De langsdragers waren van hetzelfde hout en maten 12" x 4½" x 1 7/8". De uiteinden van deze langsdragers zijn mannelijk en vrouwelijk gevormd, waardoor ze gekoppeld kunnen worden: tegen elkaar duwen tot de nokken van het mannelijke deel in de gaten van het vrouwelijke deel vallen. Via het gat boven de bevestiging konden de twee bays weer uit elkaar worden geduwd.

De loopplank werd op de drijver vastgezet met een *hook*, die aan de drijver vastzat (draaibaar!) en vastgehouden werd met een spanveer. Een drijver had een draagvermogen van 499 pound (US). Aan de vrouwelij-

ke zijde van de loopplank zat tussen de derde en vierde dwarsplank een houder, waarin een staaf kon worden vastgezet, waaraan je touwen kon bevestigen die als leuning dienden. Deze z.g. *handrail posts* waren van aluminium. Bovenop zat een koperen oog voor dat leuningtouw. Dat oog kon ook worden gebruikt om die twee platen uit elkaar te drukken om de loopplanken weer van elkaar te halen. Er waren er per bay dus twee gemonteerd en alleen aan de eindbays werden er drie bevestigd. Aan de landzijde werden de touwen, *handrailliner* genaamd, aan zogenoemde *pickets* vastgemaakt, stalen staven die in de grond werden geslagen.

De bruggen werden door kabels in een rechte lijn gehouden. Daartoe werd een rol kabeltouw op een afroinstallatie op een *assault boat* geplaatst en naar de andere oever gevaren, waarna deze kabel gespannen werd. Nu werden de loopplanken met touwen aan deze z.g. ankerkabel bevestigd, de z.g. *bridgelines*. De drijvers werden onderling verbonden door een *floatcable*. De ankerkabel werd in stroomopwaartse richting aangebracht. Indien de brug werd gelegd over water dat weinig of niet stroomde, dan was de ankerkabel niet nodig en werden in plaats daarvan z.g. *guylines* aangebracht. Dat waren *bridgelines* die niet aan de ankerkabel werden bevestigd maar aan de oever waar vandaan de brug werd geconstrueerd, en wel aan beide zijden van de brug.

Een *reinforced bridge* bestond per bay uit zes floats en drie duckboards. Zie afbeelding.

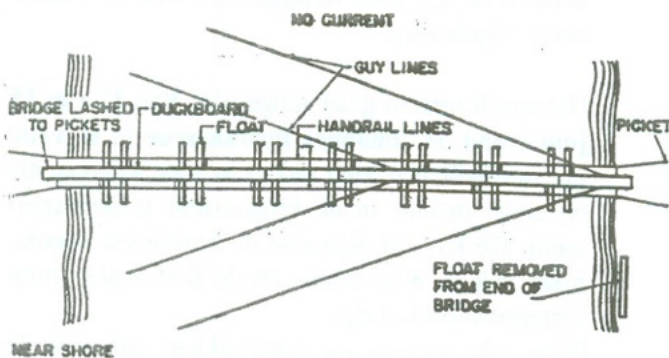
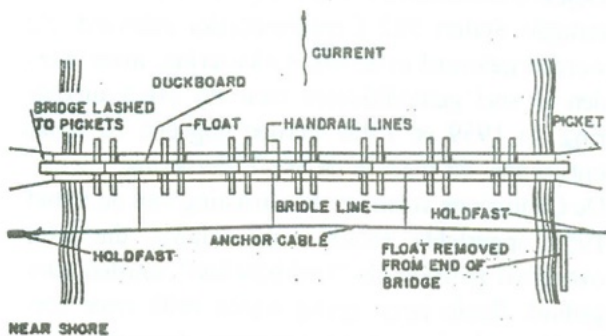
Een bruggenheid omvatte 36 duckboards, 72 floats (opvouwbaar), 80 handrail posts en verdere onderdelen, genoeg voor 130 meter normale of 43 meter reinforced bridge. Het geheel werd getransporteerd in drie 2½-tons trucks of twee 2½-tons trucks en twee 1-tons tweewiel aanhangers.

Dit was het verhaal over brugslagmateriaal der US Engineers. Ik hoop U er een paar genoeglijke uurtjes te

hebben gegeven en eventueel tot bouwen te hebben aanzet. Tot een volgende keer.

Uw Scribent.

TIPS en NIEUWTJES

Eerste een paar **modelbouwtips**:

- De heer De Grave ontdekte bij toeval een perfecte methode om te voorkomen dat je potje Humbrol of Revell verf omvalt: zet het op een platte ringmagneet uit een oude luidspreker!
- Een bij velen al bekende tip betreft het lijmen van ons plastic: *verdunner* van Bison is hiervoor het perfecte middel. Ik heb een paar jaar geleden een blikje van 25 cl. gekocht en hieruit vul ik steeds mijn oude UHU potje bij. Het lijmt uitstekend,

geeft geen rimpels op het plastic en is een stuk goedkoper dan UHU.

en dan een paar **nieuwtjes**:

- het weekend van **14 en 15 juni a.s.** wordt een druk weekend. Allereerst is er op **14 juni** onze eigen tweede landelijke bijeenkomst, deze keer in het **Nationaal Oorlogs- en Verzetsmuseum** in **Overloon**. Maar er is dat weekend ook de vernieuwde **Open Dag** van de **Koninklijke Landmacht**. In de afgelopen jaren was deze publiciteit gegoten in de vorm van *regionale open huizen*,

maar al spoedig bleek dat vooral de wervingskracht hiervan niet aan de wensen voldeed. Derhalve is de KL weer teruggekeerd naar de traditionele "Open Dag".

Het wordt meteen goed aangepakt. Van **12 t/m 15 juni** vormt de **Johannes Postkazerne** in **Havelte** bij Steenwijk een waar eldorado voor iedereen die op enige manier in de krijgsmacht is geïnteresseerd. De KL zal uiteraard de boventoon voeren, maar ook de Klu, Kmar en de KM zullen ruim vertegenwoordigd zijn.

Bijna alle wapens en dienstvakken zijn van de partij, waarbij ook de minder prominente eenheden, zoals de 101 EOVC-compagnie, de Geografische Dienst, 101 RPVC-compagnie en het waterboorddetachement uitgereid kunnen worden bekeken.

Op donderdag 12 juni zijn alle oud-militairen die deelnamen aan alle vredesmissies buiten Europa vanaf Unifil (1979) uitgenodigd. Vrijdag 13 juni is gereserveerd voor schoolverlaters, militairen met hun aanhang en andere speciale groepen (het is op deze dag nooit zo druk, dus perfect om alles rustig te bekijken en te fotograferen!). De derde en vierde dag (zaterdag en zondag) zijn toegankelijk voor iedereen.

Ook als je er geen extra vrije dag aan wilt besteden (13 juni), dan kan je dus toch beide evenementen (onze bijeenkomst in Overloon en de Open Dag van de KL) bezoeken.

Een paar maanden geleden verscheen de 37^e aflevering van **Armamentaria**, het jaarboek van het **Legermuseum** in Delft. Zoals al was aangekondigd is er een restyling doorgevoerd, die onder andere meer ruimte geeft voor de opname van beeldmateriaal. Voor wat betreft de inhoud komt het jaarboek meer en meer tegemoet aan de wensen van geïnteresseerden in de voertuigen die ons leger in de afgelopen jaren heeft gebruikt. Was er enkele jaren geleden een artikel over de verschillende AMX-uitvoeringen die de KL heeft gebruikt, dit jaar werden de voertuigliefhebbers verrast door een uitstekend artikel van **Sander Ruys** over de **Centuriontank in Nederlandse dienst**.

Het artikel schetst de ontwikkeling van het tankwapen bij de KL in de na-oorlogse periode. Via

een bonte verzameling Sherman-tanks kregen we tussen 1953 en 1956 in het kader van het *Mutual Defence Assistance Program* (MDAP) van de Verenigde Staten 592 Centurion-tanks geleverd. Ze werden geleverd in de Mk.3 uitvoering, maar werden al snel gemodificeerd naar de Mk.5 uitvoering. In 1959 en 1960 werden nog eens 70 tanks ontvangen, dit maal in de Mk.7 uitvoering. De Centurions vormden de uitrusting van de vanaf 1953 opgerichte zware tankbataljons, die later overigens gewoon als "tankbataljon" werden aangeduid. Begin jaren zestig waren zelfs twee verkenningseskadrons met Centurions uitgerust.

Niet alleen de Cavalerie, maar ook de Genie gebruikte Centurions. Tussen 1962 en 1965 werden 17 tanks verbouwd tot dozertank en 17 tot bruggenlegger. Eerder, tussen 1956 en 1958, waren er al 66 Centurion Mk.2 ARV bergingstanks geleverd.

Vanaf het begin van de jaren zeventig is het Centurionbestand weer afgebouwd. De Leopard 1 stroomde in. Toch heeft deze fase veel langer geduurd dan in eerste instantie werd voorzien. Pas toen de Leopard 2 al instroomde (medio jaren tachtig), werden de laatste Centurions uit dienst genomen.

Het artikel beschrijft het gebruik van de Centurion door de KL, in alle verschillende organisatievormen van de Cavalerie en met alle varianten die er zijn geweest. Een boeiende en zeer aan te bevelen geschiedschrijving van deze fascinerende tank! Het jaarboek is te koop in de Museumwinkel van het Legermuseum Delft, Korte Geer 1, 2611 CA Delft.

Het Cavalieriemuseum gaat twee thema tentoonstellingen organiseren, waarvoor de medewerking van TWENOT leden wordt gevraagd. In **2004** gaat het om *60 jaar D-Day* en in **2005** wil men aandacht schenken aan *de strijd die in mei 1940 plaats vond rondom Amersfoort*.

Onze bijdrage wordt gevraagd in de vorm van, hoe kan het ook anders, modellen en diorama's.

Kees Blijleven.

Hieronder weer de tweemaandelijks lijst met gevarieerde en boeiende site's. Veel plezier ermee!

Http://apma.org.au/reference/afvs/afvs.html	AFV – Various	VOE
Http://www.baumholder.army.mil/museum/museum.htm	1st Armored Division Museum	MUS
Http://members.tripod.com/domgoh/	All Things Military!	VOE
Http://armorfoto.homestead.com/M24.html	Armor Foto	VOE
Http://www.webone.com.au/~myszka/Aust/Research/Churchill/Chill.htm	Australian Military Vehicles Research	VOE
Http://www.avonhill.com/picture_vehicles_index.html	Avonhill Group	VOE
Http://battlefieldsww2.50megs.com/	Battlefields of WW2	OOR
Http://www.graham.day.dsl.pipex.com/frame.htm	British History	OOR
Http://www.caddpluss.com/	CaddPlus	VOE
Http://fetco1.homestead.com/CTS.html	Classic Toy Soldiers	HAN
Http://homepages.win.co.nz/bphprint/index.html	Desert War	OOR
Http://www.canadagoose.net/al2diepp.htm	Dieppe Raid	OOR
Http://home.zonnet.nl/pyle01/Amersfoort.htm	Dutch Cavalry Museum Amersfoort	MUS
Http://members.lycos.nl/DutchCenturions/amersfo.html	Dutch Centurion Reunion	VOE
Http://www.telusplanet.net/public/ddmath/	Dwayne's ASL Page	VOE
Http://www.cyberus.ca/~friendship/index.html	Friendship Windmill	OOR
Http://www.frontline-figures.com/ww2/	Frontline Figures	HAN
Http://www.cwbr22088.pwp.blueyonder.co.uk/uktank/index.htm	Home of RC Model Tanks in the UK	MOD
Http://www.military.ie/introduction/history.htm	Irish Defence Forces	LEG
Http://www.israeli-weapons.com/index.html	Israeli Weapons	VOE
Http://www.rt66.com/~korteng/SmallArms/	Korean War Photo-Documentary	OOR
Http://www.haaland.info/leopard1/world/	Leopard 1 World Wide	VOE
Http://users.pandora.be/theliberator/	Liberator, US WW2 artifacts	VOE
Http://www.mirliton.it/	Mirliton	HAN
Http://www.themodelmakersresource.co.uk/	Model Makers Resource	HAN
Http://www.mil.no/sr02/english/start/articles/	Nato Excercise Strong Resolve 2002	LEG
Http://www.curme.co.uk/normandy.htm	Normandy: A Trip to the Battlefield	OOR
Http://www.northirishhorse.com/frpothistory.htm	North Irish Horse regiment	LEG
Http://www.ontrmuseum.org/	Oshawa Mil. and Industrial Museum	MUS
Http://www.saint-martin-en-campagne.org/html/raid_dieppe_3.htm	Raid sur Dieppe	OOR
Http://home.worldoptions.com.au/fourpipers/rapid/equipment.html	Rapid Fire ! Equipment	VOE
Http://www.battlefield.ru/	Russian Battlefield	OOR
Http://libraryautomation.com/nymas/soviet_tank_operations_in_the_sp.htm	Soviet Tank Spanish Civil War	VOE
Http://www.vialarp.org/1936/photo_spain.html	Spaanse Burgeroorlog	OOR
Http://tanks2go.com/	Tanks 2 Go	VOE
Http://www.muckleburgh.co.uk/sitemap.htm	The Muckleburgh Collection	MUS
Http://www.unfortunate-region.org/	Unfortunate Region	OOR
Http://mailer.fsu.edu/~akirk/tanks/Czech/Czechoslovakia.html	Vehicles for the Czech army	VOE
Http://www.thewarandpeaceshow.com/page1.htm	War and Peace Show	VOE
Http://www.wwiivehicles.com/	WWIIVehicles.com	VOE

Door technische mankementen kan het zijn dat jouw mailadres me niet meer bekend is. Geef dan even een seintje!

Mail voor de complete lijst: .

Bert van der Velden

In het blad "Il Notizario" van de Italiaanse IPMS kwamen we een aantal foto's tegen van Duitse StuG's en Jagdpanzers die in de periode 1944-1945 door de geallieerden waren uitgeschakeld. Op de hierna volgende pagina's treft u ze aan. De nummers zijn er door de Italianen opgezet en omdat we ze niet allemaal hebben overgenomen is de nummering niet aaneensluitend.

- 3) *een Jagdpanzer IV, waarschijnlijk ergens in Frankrijk (foto: Tank Museum Bovington)*

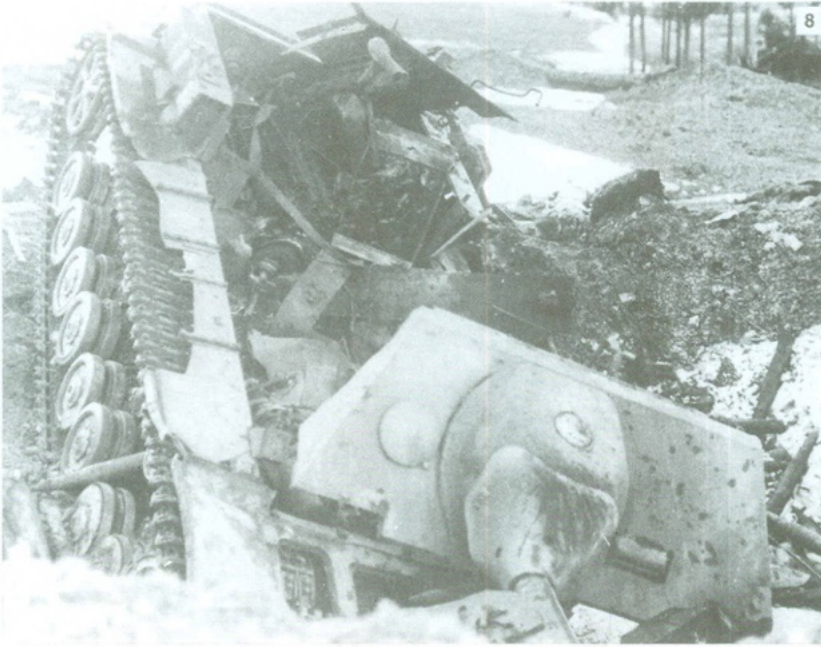

- 4) *Eveneens een Jagdpanzer IV. Aan het nummer op de zijkant (131) is te zien dat de foto verkeerd om is afgedrukt. (foto: Tank Museum Bovington)*

- 5) *Het restant van derde Jagdpanzer IV. Volgens het Italiaanse bijschrift werd hij op 22 januari 1945 in de buurt van de rivier Our in Luxemburg buiten gevecht gesteld. Het zimmerit patroon is identiek aan dat van het voertuig op foto 3. Aan de monding van het kanon zijn witte ringen aangebracht die aangeven hoeveel vijandelijke voertuigen zijn uitgeschakeld. (foto US Air Force)*

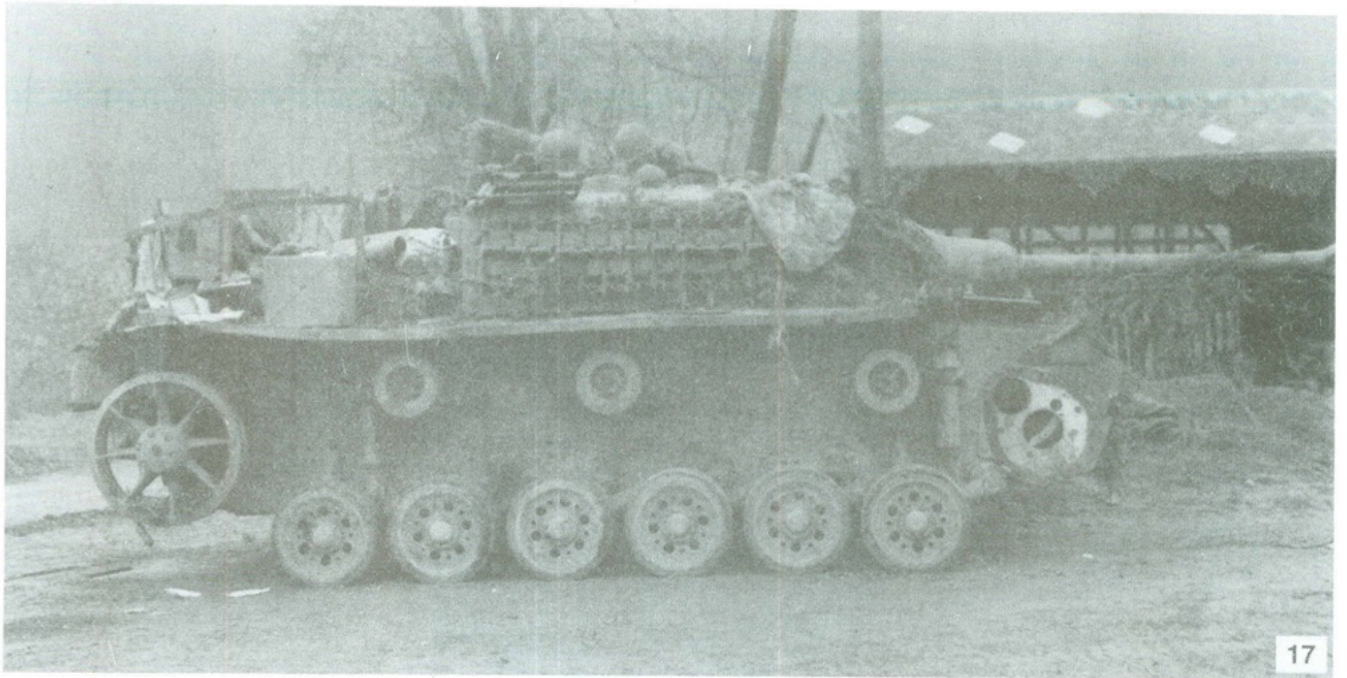

8) Nog een Jagdpanzer IV die op 22 januari 1945 grondig buiten gevecht werd gesteld, ditmaal in de buurt van het plaatsje Dasburg in de Ardennen. (foto US Air Force)

10) Een Jagdpanzer IV/70 (A) die op 28 maart 1945 bij Uekerath (Duitsland) door een Sherman van de 78th US Infantry Division werd uitgeschakeld. De loop wordt nu gebruikt om dekens te luchten. (foto US Signal Corps).

17) Op 28 november 1944 bekijken twee soldaten van de Amerikaanse 36th "Texas" Infantry Division deze StuG III Ausf. G die in de buurt van St. Croix aux Mines in Frankrijk door het 76 mm kanon van een Sherman tank is uitgeschakeld (foto US Signal Corps).

19) Een foto van een StuG III Ausf. G, genomen op 15 januari 1945 bij het Belgische plaatsje Geromont (foto US Army).

21) Een StuG IV, op 19 juni 1944 in de buurt van Carentan uitgeschakeld door een 57 mm antitankkanon (foto US Signal Corps).

I.P.M.S. en TWENOT organiseren

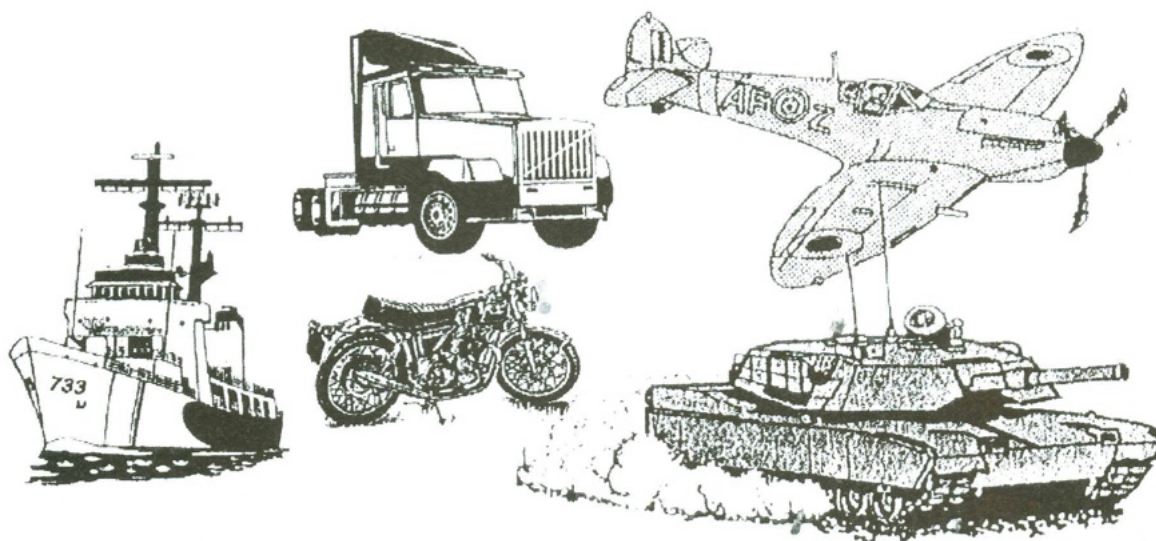
PLASTIC MODELBOUW MIDDAG

van 13.00 tot 17.00 uur

Zaterdag 12 april in Sneek

Wijkgebouw De Schuttersheuvel, Harmen Sytstrastraat 8a

TOEGANG GRATIS

Show gebouwde modellen, figuren en diorama's.
Verkoopstands modelbouwdozen, boeken, tijdschriften, etc.
Promotiestands van beide verenigingen.
Diverse demonstraties.

Voor de jeugd liggen gratis bouwdoosjes klaar om ter plaatse onder begeleiding
in elkaar te zetten.

Informatie: Jan Frankema – tel. [REDACTED] Wim Oldekamp – tel. [REDACTED]
Peter Wardekker – tel. [REDACTED]

DE LANCIER MODELBOUW

SPECIALISTEN IN MILITAIRE
MODELLEN, FIGUREN EN
BOEKEN

Herenstraat 74
2802 KJ Gouda
Nederland

Tel: (0)182-528185
Fax: (0)182-584290
E-mail: delancier@zonnet.nl

TAMIYA

Eind januari komt van Tamiya de T-55 bij ons in de winkel. Na veel pogingen van andere firma's komt er nu dus eindelijk een goed model! **Onze prijs Euro 45,00.**

AFV-MODELLER . No. 8 van dit fantastische magazine is op voorraad.

BEADING TOOL SETS

Reeds mee op de Twenot webside geadverteerd. Het is een holle punchset om bolle klinknagels mee te maken. Het setje bestaat uit 24 maatjes (geen haring)! In het boek van **Tony Greenland**, Panzer Modelling Masterclass, staat de set beschreven en afgebeeld. Een echte aanrader. **Prijs Euro 45,00.**

BOORSETJES

Een prachtig setje boortjes in doosje met de maten; 0,30 - 0,35 - 0,40 - 0,45 - 0,50 - 0,55 - 0,60 - 0,65 - 0,70 - 0,75 - 0,80 - 0,85 - 0,90 - 0,95 - 1,00 - 1,20 - 1,30 - 1,40 - 1,50 - 1,60. **Prijs per set Euro 25,00**

- Boortjes van 0,2mm zijn ook te verkrijgen voor een prijsje van Euro 1,60
- Diamantfreesjes in kunststof doosje, fijn - 20 stuks - in verschillende vormen.
Prijs per set Euro 29,50

DIVERSE GEREEDSCHAPPEN

- Fijnstofmasker voor het schuren van resinonderdelen. Prijs per masker Euro 15,00
- Optivisors welke worden gebruikt in de juweliersbranche. Deze optivisors zijn van zeer goede kwaliteit, en met verschillende vergrotingen te bestellen. 1,75x - 2,00x - 2,50x - 2,75x en 3,50x vergrotend. De prijs van deze hoofdloupe optivisors is Euro 79,50 per stuk.
- Topkwaliteit vlakbektangen voor het buigen van etchings. Deze zeer zuivere tangen in vlakbek, spistsbek en rodbek.. Prijs per tang Euro 23,50
- Zijkniptang voor zacht-en-harddraad. Prijs voor deze toptang is Euro 59,50
- Zijkniptang voor hardstaal tot 1,6mm. Prijs Euro 69,50

DRAGON

Van Dragon zijn de nieuwe **Nashorn** en de **Panther A late version** binnen.

TRISTAR

Panzer 1 Ausf. A. Dit is een perfect plastic model van Tristar. Het model wordt geleverd met Model Kasten tracks, een klein stukje etching en 2 figuren. Prijs van deze kit is Euro 49,50

De figuren van Tristar zijn ook binnen by the way!

ACADEMY

US M3A1 Stuart light tank. Mooie kit met interieur, te bouwen in 2 uitvoeringen. Euro 20,00

BOEKEN; Fedorowicz heeft 2 delen uit van Citadel. Het eerste deel is binnen met meer dan 800 foto's. Achtung Panzer over de Pz I en II en Marder, 9 nieuwe delen van Armour Modelling etc.